

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доц. Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 07 ” 08 ” 2023 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ**

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

Спеціальність _____ 223 Медсестринство _____

Освітній ступінь _____ бакалавр _____

Курс навчання _____ I _____

Форма навчання _____ очна (денна), дистанційна _____

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Протокол від “ 30 ” травня 2023 року № 17

Завідувач кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
д.мед.н., професор

Ігор ПЛЕШ

Робочу програму схвалено на засіданні предметної методичної комісії з медсестринської справи та лабораторної діагностики

Протокол від “ 31 ” травня 2023 року № 5

Голова предметно-методичної комісії медсестринської справи та лабораторної діагностики
д.мед.н., професор

Ігор ПЛЕШ

Чернівці – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Плеш Ігор Антонович, завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор pian@meta.ua Борейко Лілія Дмитрівна, кандидат медичних наук, доцент borejko.liliya@bsmu.edu.ua Перижняк Алла Іванівна, кандидат медичних наук, асистент peryzhniak.alla@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/doglyadu-za-hvorimi-ta-vishhoyi-medsestrinskoyi-osviti/
Веб-сайт кафедри	http://doglad.bsmu.edu.ua/
E-mail	vmo@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (0372) 58-55-57

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	2,3
Загальна кількість годин	70
Лекції	16
Практичні заняття	20
Самостійна робота	34
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна програма з дисципліни “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині” охоплює обстеження хворих із захворюваннями органів дихання, травлення, нирок, крові, ендокринної системи з урахуванням етапів медсестринського процесу. Кожна нозологічна форма повинна бути висвітлена студентами по єдиній схемі: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви захворювань, ускладнення, обсяг медсестринських втручань, надання невідкладної допомоги при гострих станах, профілактика, участь у реабілітації пацієнтів різного віку, статі, у тому числі похилого та з обмеженими можливостями.

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача.

Особлива увага звертається на практичні аспекти організації роботи медичної сестри-бакалавра у загальнотерапевтичних та спеціалізованих терапевтичних відділеннях, маніпуляційному кабінеті, кабінеті фізіотерапії, клінічній лабораторії та кабінетів функціональної діагностики.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти . (<https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>)

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

6.

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія людини	Сучасні підходи до медсестринських маніпуляцій
Фізіологія	Основи паліативної медицини
Основи медсестринства	Хвороби цивілізації
Медсестринство у внутрішній медицині	Сімейна медицина
Медсестринська етика та деонтологія	
Обстеження та оцінка стану здоров'я людини	
Фармакологія та медична рецептура	

7. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

7.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині” - ознайомити та навчити медичних сестер-бакалаврів основних принципів організації практичної роботи в терапевтичному стаціонарі, вмінню надати хворому кваліфіковану невідкладну медичну допомогу та забезпечити відповідний до профільної патології медичний догляд хворим з гострою та хронічною патологією з урахуванням медсестринського процесу.

Основними **завданнями** у викладанні дисципліни є практичне засвоєння матеріалу з таких розділів як:

- правові аспекти організації терапевтичної допомоги;
- терапевтична термінологія;
- практична організація роботи терапевтичного стаціонару та спеціалізованих терапевтичних відділень;
- стратегія сестринської допомоги пацієнтам які лікуються в спеціалізованих терапевтичних відділеннях;

- засвоєння знань з надання невідкладної допомоги;
- організація роботи терапевтичного кабінету в поліклініці;
- робота з сімейним лікарем;
- використання медсестринського процесу в роботі з пацієнтами.

8. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

– **інтегральна** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК08. Навички застосовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці.
- ФК02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.
- ФК03. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.
- ФК04. Застосовування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
- ФК05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.
- ФК06. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК08. Здатність обґрунтовувати та планувати заходи з профілактики захворювань, захисту і зміцнення здоров'я населення та сприяти їх реалізації на практиці з урахуванням регіональних особливостей, інформуванням та навчанням пацієнта і членів його родини методам профілактики, проводити комунікативне консультування.

- ФК12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.
- ФК13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
- ФК14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині”.

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані результати.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з її оточення, хворою дитиною та батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома вміти виявляти проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

У закладі охорони здоров'я, вдома у пацієнта вміти складати план медсестринських втручань для вирішення конкретних проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.

ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин із питань профілактики найбільш поширених неінфекційних захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду, комунікативне консультування сім'ї.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині” студент повинен

знати:

основні причини, механізм розвитку захворювань; основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів; варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику; значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження; сучасні принципи та методи лікування відповідно до протоколів; правила етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами; надання екстреної допомоги при невідкладних станах; чинні накази МОЗ України.

вміти:

контролювати лікувально-охоронний та санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ); виявляти основні клінічні прояви ускладнень, що виникають при захворюваннях і тактику надання допомоги; проводити профілактику захворювань; проводити клінічне обстеження пацієнта (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию); зіставляти клінічні прояви з результатами додаткових методів обстеження та виставляти попередній діагноз; надавати екстрену допомогу при невідкладних станах; асистувати лікареві під час виконання складних інструментальних обстежень та лікувальних процедур (при проведенні плевральної, абдомінальної, стернальної пункцій; при проведенні ендоскопічних, радіоізотопних, функціональних методів обстеження тощо); навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань; дотримуватися правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами; дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для досліджень тощо.

8. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 70 годин 2,3 кредитів ЄКТС.

Програма структурована на змістові модулі:

МОДУЛЬ 1. КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ

Змістовий модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини

Конкретні цілі:

- знати основні принципи організації та методи лікувально-профілактичної допомоги пацієнтам пульмонологічного відділення;
- знати основні причини, розвиток, симптоми та синдроми захворювань органів дихання;
- проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) пацієнтів з патологією дихання;
- знати основні принципи лікування та профілактики захворювань дихальної системи;
- дотримуватись принципів медичної етики та деонтології;
- надавати невідкладну допомогу в разі нападу бронхіальної астми, легеневої кровотечі;
- проводити диспансерне спостереження, реабілітаційні заходи, профілактику при конкретних захворюваннях органів дихання;
- знати основні причини, механізм розвитку, основні симптоми та синдроми дифузних захворювань сполучної тканини;
- проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) пацієнтів із патологією сполучної тканини;
- знати основні критерії діагностики та принципи лікування захворювань сполучної тканини;
- проводити профілактику ревматичної хвороби;
- проводити спостереження, реабілітаційні заходи при конкретних захворюваннях сполучної тканини;
- дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів.

Симптомокомплекс захворювань системи органів дихання

Історія розвитку вчення про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Основні історичні етапи розвитку внутрішньої медицини в Україні. Основи законодавства України з питань охорони здоров'я населення, формування здорового способу життя, боротьба зі шкідливими звичками.

Організація роботи медсестри відділень терапевтичного профілю як помічника лікаря.

Основні суб'єктивні ознаки захворювань органів дихання та об'єктивні прояви, що характеризують захворювання дихальної системи. Лабораторні та інструментальні методи обстеження при захворюваннях органів дихання, їх значення в діагностиці конкретних захворювань дихальної системи.

Властивості ендобронхіального епітелію. Фізіологічний дренаж бронхів. Вплив дефіциту альфа-антитрипсину на розвиток захворювань бронхів та бронхіальної астми. Етіологія, патогенез бронхіальної астми, роль алергенів у виникненні захворювання. Класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, сучасні погляди на лікування під час нападу і в позанападному періоді. Астматичний статус, невідкладна допомога, роль бакалавра — медичної сестри.

Пневмонія

Визначення захворювання. Сучасна класифікація пневмоній. Етіологія, патоморфологічні зміни, клінічні симптоми, особливості перебігу позалікарняних пневмоній, можливі ускладнення. Основні діагностичні критерії, принципи лікування, особливості антибактеріальної терапії, профілактика.

Covid-19: особливості перебігу коронавірусної пневмонії, діагностика, принципи лікування.

Гнійні захворювання легень

Визначення, етіологія, клінічні ознаки бронхоектатичної хвороби та абсцесу легень. Діагностичні критерії, принципи лікування, диференціальна діагностика, ускладнення, профілактика, особливості догляду.

Плеврит

Плеврит сухий і ексудативний. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, патоморфологія. Клінічні прояви, діагностичні критерії. Значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні, асистування медсестри-бакалавра в її проведенні. Принципи лікування, профілактика.

Основна симптоматика захворювань сполучної тканини. Ревматична хвороба, ревматоїдний артрит, системний червоний вовчак, склеродермія

Поняття дифузних захворювань сполучної тканини. Ревматична хвороба. Роль української школи терапевтів у вивченні цієї патології (В.Н. Образцов, І.В. Стражеско, І.І. Мечников, А. Ясиновський). Етіологія, патогенез, клінічні прояви та діагностичні критерії. Формування діагнозу. Лікування, вторинна профілактика.

Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностичні критерії, основні принципи лікування, профілактика, особливості догляду.

Системний червоний вовчак. Поняття, етіологія, патогенез. Генетичні, гормональні, імунні фактори. Клінічні прояви: шкірні, ниркові, нервові, судинні, гематологічні, кардіальні, легеневі тощо. Діагностичні критерії: великі та малі. Принципи лікування, профілактика.

Склеродермія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, основні діагностичні критерії. лікування, прогноз.

Змістовий модуль 2. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи

Конкретні цілі:

- знати основні особливості роботи медичної сестри-бакалавра кардіологічного відділення;
- знати основні причини, симптоми та синдроми захворювань серцево-судинної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) пацієнтів кардіологічного відділення;
- вміти обґрунтовувати попередній діагноз захворювань серцево-судинної системи;
- проводити диференціальну діагностику захворювань серцево-судинної системи;
- оцінювати отримані результати обстеження захворювань серцево-судинної системи;
- надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів захворювань серцево-судинної системи;
- планувати профілактичні та лікувальні заходи при конкретних захворюваннях серцево-судинної системи;

- знати особливості роботи медичної сестри-бакалавра гастроентерологічного відділення;
- знати основні причини, симптоми та синдроми захворювань травної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) гастроентерологічного відділення;
- вміти обґрунтувати попередній діагноз захворювань травної системи;
- проводити диференціальну діагностику захворювань травної системи;
- оцінювати результати обстежень захворювань травної системи;
- надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів захворювань травної системи;
- планувати лікувальні та профілактичні заходи при конкретних захворюваннях системи травлення;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Основна симптоматологія захворювань серцево-судинної системи. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія

Скарги пацієнтів при патології серцево-судинної системи, зміни об'єктивних даних обстеження при захворюваннях серця та судин.

Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, сучасні методи лікування, профілактика.

Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, інфаркт міокарда

Визначення ішемічної хвороби серця, етіологія, патогенез.

Стенокардія: визначення, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, принципи лікування під час нападу та в позанападному періоді.

Інфаркт міокарда: класифікація, клінічні прояви, ЕКГ-критерії діагностики, лабораторні та ферментативні критерії. Диференціальна діагностика. Перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів. Ускладнення: кардіогенний шок, серцева астма, набряк легень, тромбоемболії, аритмії, аневризми шлуночків, синдром Дреслера. Атипові форми інфаркту міокарда, диференціальна діагностика. Профілактика.

Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності

Порушення серцевого ритму. Причини. Поняття про синусову тахікардію, брадикардію, екстрасистолію, миготливу аритмію, порушення провідності серця. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування, профілактика.

Гостра серцева недостатність: поняття, причини, класифікація, клінічні симптоми, діагностичні критерії, методи лікування, невідкладна допомога.

Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами, профілактика.

Основна симптоматологія захворювань органів системи травлення. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки

Основні суб'єктивні та об'єктивні (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) симптоми захворювань системи травлення. Етіологія, фактори агресії та захисту в патогенезі виразкової хвороби. Клінічні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування з урахуванням патогенезу захворювання відповідно до протоколів. Ускладнення виразкової хвороби: кровотеча, перфорація, пенітрація, малігнізація, пілоростеноз. Їхні клінічні прояви, диференціальна діагностика, невідкладна терапія. Диспансеризація пацієнтів з виразковою хворобою, профілактика.

Хронічний гепатит. Цироз печінки

Етіологія, патогенез, класифікація хронічних гепатитів, основні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Цироз печінки. Поняття, етіологія, сучасна класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, диференціальна діагностика, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Змістовий модуль 3. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем

Конкретні цілі:

- знати основні особливості роботи медсестри-бакалавра нефрологічного відділення;
- знати основні причини виникнення, основні симптоми та синдроми захворювань органів сечової системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) нефрологічного відділення;
- вміти обґрунтовувати попередній діагноз захворювань органів сечової системи;
- проводити диференціальну діагностику захворювань органів сечової системи;
- оцінювати отримані результати обстежень захворювань органів сечової системи;
- надавати допомогу при нападі ниркової коліки, гострій затримці сечі, нирковій еклампсії;
- планувати лікувальні та профілактичні заходи при конкретних захворюваннях нирок та сечовидільної системи;
- знати особливості роботи бакалавра-медсестри гематологічного відділення;
- знати сучасний погляд на кровотворення, основні симптоми та синдроми при захворюваннях крові;
- вміти проводити клінічне обстеження гематологічних пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію);
- вміти обґрунтувати попередній діагноз;
- асистувати при проведенні стеральної пункції, трепанобіопсії клубової кістки, пункції лімфатичних вузлів;
- оцінювати результати обстежень при захворюваннях крові;
- складати програму лікування пацієнтів з різною патологією крові;
- надавати допомогу при критичних станах при захворюваннях крові;
- знати особливості роботи медсестри-бакалавра ендокринологічного відділення;
- знати основні причини, клінічні симптоми і синдроми захворювань ендокринної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію) із захворюваннями ендокринної системи;
- знати методи діагностики захворювань ендокринної системи;
- вміти обґрунтувати попередній діагноз захворювань ендокринної системи;
- оцінювати результати обстежень захворювань ендокринної системи;
- складати програму лікування при різних захворюваннях ендокринної системи;
- надавати допомогу при критичних станах захворювань ендокринної системи;
- проводити профілактику захворювань ендокринної системи;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Основна симптоматологія захворювань органів сечової системи. Гломерулонефрит, пієлонефрит, ниркова недостатність

Основні симптоми при патології сечової системи. Методи діагностики.

Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, роль β -гемолітичного стрептококу групи А, клінічні прояви, перебіг захворювань. Діагностика, принципи лікування, профілактика, диспансеризація пацієнтів.

Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика.

Ниркова недостатність. Класифікація, клінічні та параклінічні симптоми, стадії. Діагностичні можливості ренографії, сканування, комп'ютерної томографії. Принципи лікування. Види діалізу. Трансплантація нирки.

Симптомокомплекс захворювань органів кровотворення. Анемії. Лейкемії

Сучасний погляд на кровотворення.

Анемії. Поняття, класифікація. Постгеморагічна (гостра та хронічна), залізодефіцитна, мегалобластна, гіпо- і апластична, гемолітична (вроджена, набута) анемія. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, принципи лікування, профілактика.

Гемобластози. Визначення, актуальність проблеми. Сучасні погляди на етіологію. Мієлоїдні та лімфоїдні пухлини. Методи діагностики. Основні принципи лікування відповідно до протоколів, реабілітація, профілактика.

Основна симптоматологія захворювань ендокринної системи. Тиреотоксикоз, мікседема, ендемічне воло

Погляд на захворювання ендокринної системи на сучасному етапі. Епідеміологія. Основні причини виникнення. Дифузне тиреотоксичне воло. Ендемічне воло. Мікседема. Методи активного виявлення, клінічні прояви, принципи лікування, реабілітація, профілактика.

Цукровий діабет

Визначення, основні причини, чинники ризику, класифікація. Основні клінічні симптоми та синдроми. Гострі (гіпо- та гіперглікемічна кома) та хронічні (мікро- та макроангіопатії) ускладнення. Методи діагностики та принципи лікування відповідно до протоколу. Профілактика: роль медичної сестри-бакалавра.

9. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини					
Клінічне обстеження пацієнтів із пневмонією, ХОЗЛ, бронхіальною астмою	6	2	2	4	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Клінічне обстеження пацієнта з раком легенів, гнійними захворюваннями легенів, плевритами, дихальною недостатністю	8		-	8	
Основна симптоматика захворювань сполучної тканини. Ревматична хвороба, ревматоїдний артрит, системний червоний вовчак, склеродермія	4	2	2	-	
Разом за змістовим модулем 1	18	4	4	12	
Змістовий модуль 2. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи					
Клінічне обстеження пацієнта з вадами серця	6	-	-	6	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Клінічне обстеження пацієнтів із ІХС, стенокардією та інфарктом міокарда, аритміями	4	2	2		
Клінічне обстеження пацієнтів із артеріальною гіпертензією, гострою та хронічною серцевою недостатністю	4	2	2	-	
Клінічне обстеження пацієнтів із хронічним гастритом, виразковою хворобою шлунку та дванадцятипалої кишки, хронічним панкреатитом	8	2	2	4	
Клінічне обстеження пацієнтів з хронічним холециститом, гепатитом, цирозом печінки, печунковою недостатністю	4	2	2	-	
Разом за змістовим модулем 2	26	8	8	10	
Змістовий модуль 3. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем					

Клінічне обстеження пацієнтів із гломерулонефритом, пієлонефритом, нирковою недостатністю, нирковокам'яною хворобою	6	2	2	2	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Клінічне обстеження пацієнтів з анеміями та лейкозами	4	2	2	-	
Клінічне обстеження пацієнтів із тиреотоксикозом, ендемічним вузлом та мікседемою	4	-	2	2	
Клінічне обстеження пацієнта з геморагічними захворюваннями.	2	-	-	2	
Захворювання наднирників, гіпофізу, цукровим діабетом	4	-	-	4	
Разом за змістовим модулем 3	20	4	6	10	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль. Клінічне медсестринство у внутрішній медицині	4		2	2	
Усього годин за модуль	70	16	20	34	

9. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Модуль «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині»		
Змістовий модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини		
1	Пневмонія. Бронхіальна астма.	2
2	Захворювання сполучної тканини. Ревматична хвороба. Ревматоїдний артрит, системний червоний вовчак, склеродермія	2
	Усього	4
Змістовий модуль 2. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи		
3	ІХС. Стенокардія. Інфаркт міокарда. Порушення серцевого ритму.	2
4	Артеріальна гіпертензія. Гостра та хронічна серцева недостатність	2
5	Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Хронічний холецистит.	2
6	Хронічний гепатит. Цироз печінки. Печінкова недостатність	2
	Усього	8
Змістовий модуль 3. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем		
7	Гломерулонефрит, пієлонефрит, ниркова недостатність	2
8	Анемії. Лейкемії	2
	Усього	4
	Разом	16

10. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Змістовий модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини		
1.	Клінічне обстеження пацієнтів із пневмоніями: етіологія, клінічні симптоми, особливості перебігу позалікарняних пневмоній, можливі ускладнення, принципи лікування, особливості антибактеріальної терапії, профілактика. Клінічне обстеження пацієнта із ХОЗЛ, бронхіальною астмою: етіологія, клінічні симптоми, діагностика та принципи лікування, роль бакалавра — медичної сестри..	2
2.	Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями сполучної тканини. Ревматична хвороба: етіологія, патогенез, клінічні прояви та діагностичні критерії, принципи лікування, вторинна профілактика. Ревматоїдний артрит: етіологія, патогенез, класифікація, діагностичні критерії, основні принципи лікування, профілактика, роль бакалавра — медичної сестри.	2
	Усього	4
Змістовий модуль 2. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи		
3.	Клінічне обстеження пацієнтів із ІХС, стенокардією та інфарктом міокарда: класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, ЕКГ-критерії, принципи лікування під час нападу та в позанападному періоді, роль бакалавра — медичної сестри. Порушення серцевого ритму: клінічні прояви, принципи діагностики та лікування, роль бакалавра — медичної сестри.	2

4.	Клінічне обстеження пацієнтів із артеріальною гіпертензією. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, стадії, діагностичні критерії, принципи лікування, ускладнення, профілактика. Гіпертензивні кризи, невідкладна допомога. Гостра та хронічна серцева недостатність: етіологія, клінічні прояви, принципи лікування, профілактика.	2
5.	Клінічне обстеження пацієнтів із хронічним гастритом, виразковою хворобою шлунку та дванадцятипалої кишки: клінічні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, принципи лікування. Ускладнення виразкової хвороби: клінічні прояви, невідкладна терапія.	2
6.	Клінічне обстеження пацієнтів з гепатитом: етіологія, основні симптоми та синдроми, ускладнення, принципи лікування, профілактика. Клінічне обстеження пацієнтів з цирозом печінки: етіологія, клінічні синдроми, стадії, перебіг, діагностика, ускладнення, принципи лікування, профілактика. Клінічне обстеження пацієнтів із печінковою недостатністю.	2
	Усього	8
Змістовий модуль 3. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем		
7.	Клінічне обстеження пацієнтів із гломерулонефритом, пієлонефритом: етіологія, патогенез, роль β -гемолітичного стрептококу групи А, клінічні прояви, перебіг захворювань, діагностика, принципи лікування, профілактика.	2
8.	Клінічне обстеження пацієнтів з анеміями та лейкозами: етіологія, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, профілактика.	2
9.	Клінічне обстеження пацієнтів із тиреотоксикозом, ендемічним волом та мікседемою. Методи активного виявлення, клінічні прояви, принципи лікування, реабілітація, профілактика.	2
	Усього	6
	Модульний контроль. Клінічне медсестринство у внутрішній медицині	2
	Разом	20

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Змістовий модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини		
1.	Клінічне обстеження пацієнта з ХОЗЛ	4
2.	Клінічне обстеження пацієнта з плевритами, раком легенів	2
3.	Клінічне обстеження пацієнта з гнійними захворюваннями легенів	2
4.	Клінічне обстеження пацієнта з дихальною недостатністю	4
	Усього	12
Змістовий модуль 2. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи		
5.	Клінічне обстеження пацієнта з вадами серця	6
6.	Клінічне обстеження пацієнта з хронічним гастритом	2
7.	Клінічне обстеження пацієнта з хронічним панкреатитом	2
	Усього	10
Змістовий модуль 3. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та		

ендокринної систем		
8.	Клінічне обстеження пацієнта з нирковокам'яною хворобою	2
9.	Клінічне обстеження пацієнта з геморагічними захворюваннями.	4
10.	Клінічне обстеження пацієнта із цукровим діабетом, захворюваннями наднирників.	4
	Усього	10
	Підготовка до модульного контролю	2
	Разом	34

12. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виготовлення наочності (мультимедійні презентації, таблиці, графлогічні схеми практичних занять).
- Написання реферативних повідомлень з виступом на практичному занятті:
 - ✓ Covid-19: особливості перебігу коронавірусної пневмонії, діагностика, принципи лікування.
 - ✓ Туберкульоз легень. Етіологія, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, ускладнення, принципи лікування відповідно до протоколів, специфічна та неспецифічна профілактика,
 - ✓ Рак легенів: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Дихальна недостатність: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Хронічні неспецифічні захворювання легень: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Гангрена легень: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Гостра серцева недостатність. Серцева астма, набряк легень, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
 - ✓ Гостра судинна недостатність: етіологія, основні клінічні симптоми, діагностика та невідкладна медична допомога.
 - ✓ Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування. Участь медичної сестри-бакалавра у профілактиці.
 - ✓ Гастрит гострий та хронічний: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Холецистит хронічний: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Жовчно-кам'яна хвороба: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Ентерит гострий та хронічний: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Виразковий коліт: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Панкреатит гострий та хронічний: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
 - ✓ Жовчнокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви печінкової коліки, обстеження, диференціальна діагностика. Діагностичні критерії, диспансерне спостереження, профілактика.
 - ✓ Залізодефіцитна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
 - ✓ Мегалобластна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
 - ✓ Цукровий діабет. Причини, клінічні прояви, діагностичні критерії. Лікування відповідно до протоколів. Ускладнення. Допомога при комах. Дієтотерапія при цукровому діабеті.

- ✓ Ожиріння. Причини, класифікація, симптоми та синдроми, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
- ✓ Особливі форми ревматоїдного артриту: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Подагра: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Гострі алергози: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Немедикаментозні методи лікування атеросклерозу.
- ✓ Нирковокам'яна хвороба: етіологія, основні клінічні симптоми та синдроми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Геморагічні захворювання: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Захворювання наднирників: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
- ✓ Захворювання гіпофізу: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.

13. Завдання для самостійної роботи

Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю

1. Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток вітчизняної внутрішньої медицини.
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.
3. Основні клінічні прояви захворювань легенів, методи діагностики.
4. ХОЗЛ. Причини, основні ознаки, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
5. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, критерії діагностики, принципи лікування відповідно до протоколів. Астматичний статус, клінічне обстеження, діагностика, стадії, принципи лікування відповідно до протоколів.
6. Пневмонії. Визначення. Бронхопневмонія, етіологія, основні клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
7. Covid-19: особливості перебігу коронавірусної пневмонії, діагностика, принципи лікування.
8. Плеврит. Визначення. Ескудативний плеврит, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
9. Плеврит сухий. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
10. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, клінічні прояви залежно від періоду, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
11. Абсцес легень. Визначення, причини, клінічні прояви залежно від періоду, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
12. Гангрена легень. Визначення, причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
13. Туберкульоз легень. Етіологія, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, ускладнення, принципи лікування відповідно до протоколів, специфічна та неспецифічна профілактика, Постанова Уряду щодо боротьби та запобігання туберкульозу.
14. Рак легень. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
15. Емфізема, пневмосклероз. Поняття, причини, патоморфологічні зміни в легенях, клінічні прояви, обстеження, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
16. Хронічні неспецифічні захворювання легень. Причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.

17. Дихальна недостатність. Причини, клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
18. Гострі алергійні хвороби. Поняття про алергози та алергійні реакції негайного типу. Клінічні прояви анафілактичного шоку, набряку Квінке, кропив'янки, обстеження. Невідкладна допомога, профілактика.
19. Методи діагностики захворювань серцево-судинної системи та опорно-рухового апарату.
20. Ревматична хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів. Роль українських вчених у вивченні ревматизму. Первинна та вторинна профілактика ревматичної хвороби.
21. Ревматоїдний артрит. Форми ревматоїдного артриту. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
22. Системний червоний вовчак. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
23. Склеродермія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
24. Набуті вади серця. Визначення, причини. Клінічні прояви недостатності мітральних клапанів. Діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
25. Мітральний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
26. Недостатність клапанів аорти. Клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
27. Аортальний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
28. Аортальні вади серця. Основні клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
29. Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
30. Гіпертонічні кризи, клінічні прояви, невідкладна допомога. Ускладнення гіпертонічної хвороби.
31. Вторинна (симптоматична) гіпертензія. Основні причини, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
32. Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, лікування відповідно до протоколів. Немедикаментозні методи лікування атеросклерозу. Профілактика.
33. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, визначення, форми, функціональні класи стенокардії, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, надання невідкладної допомоги при нападі. Профілактика.
34. Гостра серцева недостатність. Серцева астма, набряк легень, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
35. Гостра судинна недостатність. Непритомність, колапс, шок. Причини, патогенез, клінічні прояви, невідкладна допомога.
36. Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування відповідно до протоколів.
37. Порушення серцевого ритму. Синусова тахікардія, брадикардія, екстрасистолія, миготлива аритмія. Диференціальна діагностика.
38. Діагностика захворювань органів травлення. Гострий і хронічний гастрит. Причини, клінічні прояви, лікування відповідно до протоколів.
39. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Етіологія, патогенез, клінічні синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування відповідно до протоколів.
40. Ускладнення виразкової хвороби, їхні клінічні прояви, невідкладна допомога.

41. Рак шлунку. Етіологія, фактори ризику, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування, профілактика.
42. Ентерит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
43. Виразковий коліт. Етіологія. патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, ускладнення, прогноз.
44. Панкреатит. Причини. Клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
45. Гепатит. Етіологія, патогенез, класифікація, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, диспансерне спостереження.
46. Цироз печінки. Поняття, причини, класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, ускладнення, профілактика.
47. Холецистит. Визначення, причини, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
48. Жовчнокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви печінкової коліки, обстеження, диференціальна діагностика. Діагностичні критерії, диспансерне спостереження, профілактика.
49. Методи діагностики захворювань сечової системи. Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні прояви, обстеження, перебіг захворювання. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.
50. Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.
51. Нирковокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при приступі ниркової коліки. Профілактика захворювання.
52. Ниркова недостатність. Клінічні та параклінічні симптоми, обстеження, стадії. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів. Види діалізу, трансплантація нирки.
53. Амілоїдоз нирок. Причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
54. Діагностика захворювань органів кровотворення. Анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічне обстеження. Диференціальна діагностика гострої та хронічної постгеморагічної анемії. Лікування відповідно до протоколів.
55. Залізодефіцитна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
56. Мегалобластна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
57. Гіпо- та апластична анемія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
58. Гемолітична анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
59. Гемобластози. Класифікація, причини. Гострий лейкоз. Патогенез, патоморфологічні зміни, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
60. Хронічний мієлолейкоз, сублейкемічний мієлоз, поліцитемія. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
61. Хронічний лімфолейкоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
62. Парапротеїнемічні гемобластози (плазмодцитома/мієломна хвороба). Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.

63. Лімфогранульоматоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
64. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування тромбоцитопенії, тромбоцитопатії, гемофілії, геморагічного васкуліту, ДВЗ-синдрому відповідно до протоколів.
65. Дифузне токсичне воло. Причини, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
66. Мікседема. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування, профілактика.
67. Цукровий діабет. Причини, клінічні прояви, діагностичні критерії. Лікування відповідно до протоколів. Ускладнення. Допомога при комах. Дієтотерапія при цукровому діабеті.
68. Ожиріння. Причини, класифікація, симптоми та синдроми, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
69. Подагра. Причини, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
70. Захворювання гіпофізу. Причини, клінічне обстеження, діагностика лікування, профілактика.
71. Захворювання наднирників. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.

Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю

1. Проведення медсестринського обстеження пацієнтів відповідно до етапів медсестринського процесу з патологією дихальної, серцево-судинної, травної, сечової, ендокринної, кровотворної систем та опорно-рухового апарату.
2. Асистування при проведенні плевральної, абдомінальної, стеральної пункцій тощо.
3. Асистування при проведенні ендоскопічних, радіоізотопних та функціональних методів обстеження.
4. Оцінювання результатів лабораторних досліджень та інструментальних обстежень.
5. Виконання медсестринських маніпуляцій.
6. Оцінка проведених медсестринських втручань.
7. Надання невідкладної допомоги при:
 - нападі бронхіальної астми
 - астматичному стані;
 - легеневій кровотечі;
 - гострій судинній недостатності;
 - гострій серцевій недостатності (серцева астма, набряк легень);
 - гострій вінцевій недостатності;
 - кардіогенному шоці;
 - гіпертонічних кризах;
 - шлунковій кровотечі;
 - кишковій кровотечі;
 - кровотечі з варикозно розширених вен стравоходу;
 - перфорації виразки;
 - печінковій коліці;
 - нирковій коліці;
 - гострій уремії;
 - гострій затримці сечі;
 - печінковій недостатності, комі;
 - еклампсії;
 - діабетичній комі;
 - гіпоглікемічній комі;
 - гемолітичному кризі;
 - геморагічному синдромі;
 - анафілактичному шоці;

— бронхоспазмі та набряку Квінке.

8. Дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до *«Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).*

Оцінка з дисципліни “Обстеження та оцінка стану здоров’я” є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів і включає три форми контролю рівня знань студентів.

1. Початковий рівень визначається на першому практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах (анатомія людини, основи медсестринства, медсестринство у внутрішній медицині). Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

2. Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль практичних навичок, вирішення ситуаційних та тестових завдань.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

3. Підсумковий контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Проведення підсумкового контролю включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав *не менше 50 балів*.

Підсумковий контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи.

I етап – тестовий комп'ютерний контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 30 тестів, які оцінюються в 1 бал за кожний тест.

II етап - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок.

III етап – розв'язування ситуаційних задач (2) або індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 10 контрольних запитань.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає 80, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичну навичку виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів.

Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

15. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані змістові модулі з дисципліни.

Оцінка за кожний модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%) за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюються відповідно до конкретних цілей під час кожного з практичних занять та під час самостійної роботи. Для контролю застосовують наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводять за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінку " відмінно " виставляють у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності;

Оцінку "добре" виставляють за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках;

Оцінку "задовільно" виставляють студентів на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінку "незадовільно" виставляють у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам "задовільної оцінки".

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

Модуль з дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» (9 практичних занять): оцінка "відмінно" – 13 балів, оцінка "добре" – 10,5 балів, оцінка "задовільно" – 8 балів, оцінка "незадовільно" - 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті: $9 \times 13 = 117$ балів + 3 бали за ІРС = 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті: $9 \times 8 = 72$ бали.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали програму і отримали не менше 60,5% за тестовий контроль (контролюючий режим) з бази тестових завдань «Крок Б. Сестринська справа» дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» в on line режимі на сервері дистанційного навчання середовища «Moodle» та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1	3 (№№ 1-9)	9	13	10,5	8	0	3	72

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає 80, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичну навичку виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентів, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів. Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль), становить 200 балів.

Оцінка з дисципліни «Клінічне медсестринство у внутрішній медицині» виставляється студентам, яким зараховані усі змістовні модулі з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за дисципліну, складає 200.

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	Найкращі 10 % студентів
«B»	Наступні 25 % студентів
«C»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«E»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться деканатами для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але які не отримали оцінку «зараховано». Ця категорія студентів має право на перескладання заліку.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення дисципліни.

Студенти, які набрали кількість балів з дисципліни, що відповідає оцінці «не зараховано» (за рейтингом деканату оцінки «FX», «F»), не вносяться до переліку студентів, що ранжуються в деканатах, навіть після перескладання заліку з дисципліни і отримання оцінки «зараховано». Такі студенти після перескладання автоматично в рейтингах деканатів отримують оцінку «E».

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Клінічний медсестринський діагноз: навч. посібник для бакалаврів, магістрів та медсестер за спеціальністю «Медсестринство». – Харків : ХНМУ, 2019. – 156 с.
2. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / Шегедин М. Б., Безкоровайна У. Ю., Дацко Л. П. та ін. — Нова книга, 2020. — 224 с. Стасишин О.С., Стасюк В.В., Бандура І.М., Вібла І.В. та ін. Медсестринство у внутрішній медицині. – К.: Медицина, 2019. - 496 с.
3. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін. ; за ред. О.Г. Яворського. — 6-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. — 552 с. + 12 с. кольор. вкл. + Електронний додаток [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://link.medpublish.com.ua/75323.rar>
4. Методи діагностики з клініки внутрішньої медицини: навчальний посібник / А.С. Свінціцький. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. — 1008 с.
5. Стасишин О.С., Стасюк В.В., Бандура І.М., Вібла І.В. та ін. Медсестринство у внутрішній медицині. – К.: Медицина, 2019. - 496 с.

Допоміжна

1. Обстеження та оцінка стану здоров'я людини: навчальний посібник, частина перша / В.А. Гайдуков, І.А. Плеш, Л.Д. Борецько, Н.О. Сливка, О.І. Юрків, І.М. Маринчина. – Чернівці: Медуніверситет, 2019. – 191 с.
2. Обстеження та оцінка стану здоров'я людини: навчальний посібник, частина перша / Н.О. Сливка, В.А. Гайдуков, І.Ф.В. Кузик, М.І. Бачу, Д.К. Григорєв – Чернівці: Місто, 2020. – 157 с.
3. Медсестринство у внутрішній медицині: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів та ін-тів медсестр. / [О. С. Стасишин, Н. Я. Іванів, Г. П. Ткачук та ін.] ; за ред. В. В. Стасюка. - 4-е вид., випр. - Київ : Медицина, 2017. - 536 с.
4. Кучанська Г. Обстеження та оцінка стану здоров'я людини: електронний підручник. - Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти, 2022. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cutt.ly/ZDSksRa>
5. Середюк Н.М. Внутрішня медицина./ Сердюк Н.М. – К.: «Медицина», 2015. - 686с.
6. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. – 4-е вид., випр. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2016. – 552.
7. Ковальова, О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А. Пропедевтика внутрішньої медицини : [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / О. М. Ковальова, 35 Н. А. Сафаргаліна-Корнілова. - К. : Медицина, 2016. - 720 с.
8. Касевич Н.М., Петряшев І.О., Сліпченко В.В. та ін.; Сестринська справа: підручник (ВНЗ III р.а.) / за ред.. В.І. Литвиненка.- 3-є вид., випр. - К.: Медицина, 2017. -816 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua/> Дистанційне середовище "MOODLE" БДМУ. – Дисципліна "Клінічне медсестринство у внутрішній медицині". – Методичні вказівки. Конспекти. Ситуаційні задачі. Тести для самоконтролю. Аудіо- та відеоматеріали, мультимедійні презентації.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини. Навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи студентів з внутрішньої медицини. Запорізький державний медичний університет, кафедра загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу http://dSPACE.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/1060/1/15Pos_Prop_VN_2kurs_stom.pdf
3. Електронний журнал «Медична справа» [Електронний ресурс] – режим доступу <https://www.medsprava.com.ua/>
4. Внутрішня медицина – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу https://pidruchniki.com/77840/meditsina/vnutrishnya_meditsina
5. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017. –<https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94>
6. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>

7. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWByc>
8. Збірка лекцій для студентів з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» - 315 с. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://vseosvita.ua/library/zbirka-lekcij-dla-studentiv-z-disciplini-medsestrinstvo-u-vnutrisnij-medicini-61304.html>
9. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації, Запорізький державний медичний університет, кафедра внутрішніх хвороб No1 – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/3987/3/17_Osnovy-diagn-lik-ta-prof-osn-hv-organiv-travlennja.pdf

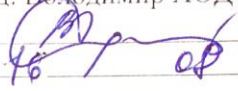
17. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Борейко Лілія Дмитрівна, кандидат медичних наук, доцент

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доц. Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“” 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
З ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ПЕДІАТРІЇ»

Галузі знань _____ 22 Охорона здоров'я

Спеціальність _____ 223 Медсестринство

Освітній ступінь _____ перший (бакалаврський) рівень

Курс навчання _____ I

Форма навчання _____ денна, дистанційна

Кафедра _____ догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти “30” травня 2023 року (протокол № 17)

Завідувач кафедри
д.мед.н., професор _____ (Ігор ПЛЕШ)

Робочу програму схвалено на засіданні предметної методичної комісії з медсестринської справи та лабораторної діагностики “31” травня 2023 року (протокол № 5)

Голова предметної-методичної комісії
д.мед.н., професор _____ (Ігор ПЛЕШ)

Чернівці 2023

І.ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Макарова Олена Вікторівна, кандидат медичних наук, доцент makarova@bsmu.edu.ua Юрків Оксана Іванівна, кандидат медичних наук, І доцент oksanochka_yurkiv@ukr.net Перижняк Алла Іванівна кандидат медичних наук, асистент кафедри peryzhniak.alla@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/doglyadu-za-hvorimi-tavishhoyi-medsestrinskoyi-osviti/
Веб-сайт кафедри	http://doglad.bsmu.edu.ua/
E-mail	vmo@bsmu.edu.ua
Адреса	м.Чернівці. вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (0372) 58-55-57

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	2,33
Загальна кількість годин	70
Лекції	16
Практичні заняття	20
Самостійна робота	34
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

“Клінічне медсестринство в педіатрії” охоплює питання перебігу деяких соматичних захворювань та їх особливостей, натомість захворювань нирок та сечовивідної системи, ендокринної системи, а також інфекційних захворювань та невідкладних станів в педіатрії. Кожна нозологічна форма повинна бути висвітлена студентами по єдиній схемі: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви захворювань, ускладнення, діагностика, невідкладна допомога, участь медичної сестри-бакалавра у роботі педіатричного відділення.

Практичні заняття передбачають розгляд клінічних проявів деяких соматичних захворювань; визначення патогноманічних симптомів соматичних та інфекційних захворювань; формулювання попереднього діагнозу; диференціальну діагностику; складання плану обстеження пацієнтів; асистування лікареві під час діагностичних маніпуляцій; складання програми лікування згідно стандартів та протоколів надання допомоги пацієнтам.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzubukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу

(<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodooczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyurezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);

- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);

- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/12/ethics_code.docx);

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);

- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyv_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
---	---

ріст і розвиток людини	Основи профілактичної медицини
анатомія людини	Медична та соціальна реабілітація
фізіологія	Клінічна фармакологія з токсикологією
основи медсестринства	
медсестринство в педіатрії	
фармакологія та медична рецептура	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1 Метою викладання навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство в педіатрії” - ознайомити та навчити медичних сестер-бакалаврів питанням організації практичної роботи в педіатричному стаціонарі, вмінню надати хворому кваліфіковану невідкладну медичну допомогу згідно протоколів та забезпечити відповідний до профільної патології медичний догляд хворим дітям з гострою та хронічною патологією.

6.2. Основним завданням вивчення дисципліни є:

- Оволодіння студентами знаннями щодо практичної організації роботи медичної сестри-бакалавра педіатричного та спеціалізованого відділення.
- Поглиблення етіолого-епідеміологічних даних, класифікації, патогенезу, клінічних ознак, діагностики, лікування та профілактики соматичних та інфекційних захворювань.
- Засвоєння знань з надання невідкладної допомоги.
- Використання медсестринського процесу в роботі з дітьми.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1 Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

7.2. Загальні компетентності:

- ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 11. Здатність працювати в команді.
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності :

- ФК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці;
- ФК02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах;
- ФК03. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками

ФК04. Застосовування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для Забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки;

ФК05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби;

ФК06. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;

ФК07. Збереження власного здоров'я медичної сестри при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта;

ФК08. Здатність обґрунтовувати та планувати заходи зпрофілактики захворювань, захисту і зміцнення здоров'я населення та сприяти їх реалізації на практиці з урахуванням регіональних особливостей, інформуванням та навчанням пацієнта і членів його родини методам профілактики, проводити комунікативне консультування.

ФК12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки;

ФК13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження;

ФК14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах;

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Клінічне медсестринство в педіатрії”:

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані результати.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з її оточення; хворою дитиною та батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома вміти виявляти проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

У закладі охорони здоров'я, вдома у пацієнта вміти скласти план медсестринських втручань для вирішення конкретних проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.

ПРН 17. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб.

ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин із питань профілактики найбільш поширених неінфекційних захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду, комунікативне консультування сім'ї.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство в педіатрії” студент повинен:

8.1.Знати:

- основні причини, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми та синдроми різних соматичних та дитячих інфекційних захворювань;
- варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику; значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження;
- сучасні принципи та методи лікування відповідно до стандартів та протоколів; правила етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами та їх родичами;
- надання екстреної допомоги при невідкладних станах; чинні накази МОЗ України та контролювати виконання їх молодшими спеціалістами.

8.2.Вміти:

- виявляти основні клінічні прояви соматичних і інфекційних захворювань та складень, що виникають при захворюваннях і тактику надання допомоги;
- проводити профілактику захворювань; виявити патогноманичні симптоми захворювань;
- зіставляти клінічні прояви з результатами додаткових методів обстеження та виставляти медсестринський діагноз;
- надавати екстрену допомогу при невідкладних станах;
- асистувати лікареві під час виконання складних інструментальних обстежень та лікувальних процедур (при проведенні плевральної, люмбальної пункцій; при проведенні ендоскопічних, рентгенологічних, функціональних методів обстеження тощо);
- навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань; дотримуватися правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами; дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для досліджень тощо.

8.3. Демонструвати:

- розрахунок кількості в потребі рідини залежно від віку і ступеня ексикозу.
- у наданні невідкладної допомоги при:
 - гіпертермічному синдромі;
 - судомному синдромі;
 - зомлінні;
 - несправжньому крупі;
 - гіперглікемічній комі;
 - гіпоглікемічній комі;
 - нападі бронхіальної астми;
 - обструкція дихальних шляхів стороннім тілом;
 - при укусах тварин та ужалінні бджіл;
 - зупинці дихання та серця.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 70 годин 2,33 кредити ЄКТС.

Програма структурована на 2 змістових модуля:

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів)

Модуль 1. «Клінічне медсестринство в педіатрії»

Змістовий модуль 1. Деякі соматичні захворювання у дітей.

Конкретні цілі:

- знати особливості роботи медичної сестри-бакалавра нефрологічного відділення та відділення ендокринологічного диспансеру;
- знати визначення, етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні симптоми, діагностику, лікування захворювань сечової та ендокринної системи;
- вміти обґрунтовувати попередній діагноз захворювань органів сечової системи;
- проводити диференціальну діагностику захворювань органів сечової системи;
- оцінювати отримані результати обстежень захворювань органів сечової системи;
- надавати допомогу при нападі ниркової кольці, гострій затримці сечі;
- планувати лікувальні та профілактичні заходи при конкретних захворюваннях нирок та сечовидільної системи;
- асистувати лікареві під час складних інструментальних обстежень (рентгенографії, екскреторної урографії, цистоскопії, мікційній цистоуретерографії тощо);
- вміти оцінити клінічні ознаки захворювань ендокринної системи;
- знати методи діагностики захворювань ендокринної системи;
- вміти обґрунтувати попередній медсестринський діагноз захворювань ендокринної системи;
- вміти інтерпретувати результати обстежень захворювань ендокринної системи;
- складати медсестринську програму лікування та догляду при різних захворюваннях ендокринної системи;
- надавати невідкладну допомогу при діабетичному кетоацидозі, гіпоглікемічній комі відповідно до наказу МОЗ України № 1263 від 05.06.2019 р.;
- проводити профілактику захворювань ендокринної системи;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Змістовий модуль 2. Інфекційні захворювання та невідкладні стани у дітей.

Конкретні цілі:

- знати етіологію, патогенез, класифікацію, клінічну картину, діагностику, особливості лікування туберкульозу у дітей;
- контролювати організацію лікувально-охоронного та санітарно-протиепідемічного режимів при туберкульозній інфекції;
- надавати невідкладну допомогу при кровохарканні, легеневій кровотечі тощо;
- володіти навичками особистої медичної безпеки при туберкульозі;
- знати визначення, етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, лікування інфекційних захворювань (ОРЗ, екзематозних та не екзематозних інфекцій), імунodefіцитних станів;
- визначати патогноманічні симптоми інфекційних захворювань;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- контролювати організацію лікувально-охоронного та санітарно-протиепідемічного режимів;
- надавати невідкладну допомогу при гіпертермічному, судомному синдромах; несправжньому крупі, менінгококкемії, укусах тварин та бджіл, анафілактичному шоці, кропивниці, набряку Квінке тощо;

- знати протоколи діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей (наказ МОЗ України від №337 від 24.02.2021, №1852 від 31.08.2021, №1541 від 26.08.2022 р.);
- знати основні принципи профілактики інфекційних захворювань (наказ МОЗ України № 947 від 18.05.2018 р. “Про внесення змін календаря профілактичних щеплень в Україні”);
- володіти навичками особистої медичної безпеки при інфекційних захворюваннях та імунodefіцитних станах;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці при роботі з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу надослідження тощо.

9.2. Тематична структура модулів (змістовних модулів):

Змістовий модуль 1. Деякі соматичні захворювання у дітей.

Тема 1. Основна симптоматологія захворювань нирок у дітей (гломеруло- та пієлонефрит, ГНН, ХНН)

Клінічне обстеження дітей з патологією сечової системи (гломеруло- та пієлонефритом). Оцінювання стану хворої дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій нирковій недостатності. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання правил техніки безпеки, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Основна симптоматика захворювань з патологією сечовивідної системи (цистит, дисметаболічна нефропатія)

Клінічне обстеження дітей з патологією сечовивідної системи (цистит, дисметаболічна нефропатія). Оцінювання стану хворої дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі. Профілактика захворювань.

Тема 2. Основна симптоматологія захворювань ендокринної патології у дітей (цукровий діабет, захворювання щитовидної залози, вроджена патологія наднирників)

Клінічне обстеження дітей з цукровим діабетом, гіпотиреозом, вродженою патологією наднирників. Оцінювання стану дитини. Обґрунтування попереднього діагнозу. Контроль за складанням плану додаткових методів обстеження та оцінювання отриманих результатів. План лікування відповідно до протоколу.

Невідкладна допомога при діабетичному кетоацидозі, гіпоглікемічній комі, наднирниковій недостатності відповідно до наказу МОЗ України № 1269.

Профілактика захворювань.

Змістовий модуль 2. Інфекційні захворювання та невідкладні стани у дітей.

Тема 1. Основна симптоматологія туберкульозу у дітей

Особливості роботи медсестри-бакалавра у пульмо-фтизіатричному відділенні.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультція). Оцінювання стану дитини. Контроль за складанням плану обстеження. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Дієта. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Профілактика. Особиста гігієна та безпека медичної сестри.

Надання невідкладної допомоги при кровохарканні, легеневій кровотечі.

Профілактика туберкульозу.

Особливості роботи медсестри-бакалавра у відділенні здорової дитини та кабінеті профілактичних щеплень дитячої поліклініки.

Клінічне обстеження перед проведенням профщеплень (анамнез, огляд, термометрія). Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів проби Манту, лабораторних обстежень. Профілактика. Особиста гігієна та безпека медичної сестри.

Тема 2. Основна симптоматика захворювань у дітей з гострою респіраторною вірусною інфекцією (грип, парагрип, аденовірусна інфекція тощо).

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) дітей з грипом, парагрипом, аденовірусною інфекцією. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Заходи у вогнищі інфекції. Наказ МОЗ України № 30 від 09.02.1998 р., “Про заходи щодо профілактики боротьби з грипом та гострою респіраторною інфекцією в Україні”.

Тема 3. Основна симптоматологія захворювань у дітей з екзантематозними дитячими інфекціями (кір, краснуха, скарлатина, вітряна віспа).

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, аускультация) дітей з кором, краснухою, вітряною віспою, скарлатиною. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції.

Специфічна та неспецифічна профілактика. Наказ МОЗ України № 947 від 18.05.2018 р. “Про внесення змін календаря профілактичних щеплень в Україні”, Наказ МОЗ України №337 від 24.02.2021, №1852 від 31.08.2021, №1541 від 26.08.2022 р. “Протоколи діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей”.

Тема 4. Основна симптоматика захворювань у дітей з неекзантематозними інфекціями (кашлюк, менінгококова інфекція, дифтерія, епідемічний паротит).

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, аускультация) дітей з менінгоковою інфекцією, кашлюком, дифтерією, епідемічним паротитом.

Оцінювання стану хворої дитини. Оцінювання результатів лабораторних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції.

Специфічна та неспецифічна профілактика. Наказ МОЗ України № 947 від 18.05.2018 р. “Про внесення змін календаря профілактичних щеплень в Україні”.

Тема 5. Основна симптоматологія кишкових інфекцій у дітей.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація живота: поверхнева і глибока) дітей з шигельозом, сальмонельозом, кишковою колі-інфекцією. Оцінювання стану дитини. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Асистування лікарів під час проведення ректороманоскопії. Дієтотерапія. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Заходи у вогнищі інфекції. Профілактика.

Тема 6. Основна симптоматологія невідкладних станів у дітей.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд) дітей. Оцінювання стану дитини. Надавання невідкладної допомоги при гіпертермічному, судомному синдромах; несправжньому крупі обструкції дихальних шляхів, приступі бронхіальної астми, менінгококцемії, укусах тварин та бджіл, набряку Квінке, втраті свідомості, зупинці дихання та серцебиття. Складання плану допомоги відповідно до протоколу.

ПМК 1. Клінічне медсестринство в педіатрії.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ I					
Клінічне медсестринство в педіатрії					
Змістовий модуль 1. Деякі соматичні захворювання у дітей.					
Захворювання нирок та сечовивідної системи	8	2	2	4	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Захворюванням ендокринної системи	8	2	2	4	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4	8	
Змістовий модуль 2 Інфекційні захворювання та невідкладні стани у дітей.					
Особливості перебігу туберкульозу у дітей. Профілактика туберкульозу	8	2	2	4	Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем
Інфекційні захворювання та невідкладні стани.	44	10	12	22	
Разом за змістовим модулем 3	52	12	14	26	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль Клінічне медсестринство в педіатрії	2		2		
Усього годин за модуль					
УСЬОГО ГОДИН	70	16	20	34	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Деякі соматичні захворювання у дітей.		
1	Захворювання нирок та сечовивідної системи (гострий та хронічний пієлонефрит, гострий та хронічний гломерулонефрит, гостра та хронічна ниркова недостатність) клініка, лікування.	2
2	Захворювання ендокринної системи.	2
	Усього	4

Змістовий модуль 2. Інфекційні захворювання та невідкладні стани у дітей		
1	Особливості перебігу туберкульозу у дітей, профілактика.	2
2	Гострі респіраторні інфекції, клініка, принципи лікування.	2
3	Дитячі екзантематозні інфекції (кір, скарлатина, краснуха, вітряна віспа). клініка, принципи лікування.	2
4	Дитячі неекзантематозні інфекції (кашлюк, дифтерія, менінгококова інфекція, епідпаротит, поліомієліт). Клініка, принципи лікування.	2
5	Кишкові інфекції. Вірусний гепатит. ВІЛ, СНІД	2
6	Основна симптоматологія невідкладних станів у дітей	2
	Усього	12
	Разом	16

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми	К-сть год
	Модуль 1. Клінічне медсестринство в педіатрії	
Змістовий модуль 1. Деякі соматичні захворювання у дітей.		
1	Захворювання нирок та сечовивідної системи (гострий та хронічний пієлонефрит, гострий та хронічний гломерулонефрит, гостра та хронічна ниркова недостатність) у дітей.	2
2	Захворюванням ендокринної системи у дітей.	2
	Усього	4
Змістовий модуль 2. Інфекційні захворювання та невідкладні стани у дітей.		
1	Особливості перебігу туберкульозу у дітей. Профілактика туберкульозу	2
2	Гострі респіраторною вірусні інфекції, особливості перебігу у дітей (грип, парагрип, аденовірусна тощо)	2
3	Екзантематозні інфекції (кір, скарлатина, краснуха, вітряна віспа) у дітей .	2
4	Неекзантематозні інфекції (кашлюк, менінгококова інфекція, дифтерія, епідемічний паротит) у дітей.	2
5	Кишкові інфекції, особливості перебігу у дітей	2
6	Особливості надання долікарської допомоги дітям при невідкладних станах. Гіпертермічний синдром. Напад бронхіальної астми. Обструкція дихальних шляхів. Судоми. Втрата свідомості. Легенево-серцева реанімація . Укуси тварин та бджіл.	2
	Усього	12
	Підсумковий модульний контроль I. Клінічне медсестринство в педіатрії	2
	Разом:	20

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	К-сть год
1	Складання меню дитині з патологією сечової системи відповідно до завдання	4
2	Синдром хронічного передозування інсуліну, або синдром Самоджі	4
3	Профілактика туберкульозу	6
4	Імунітет, його характеристика	4
5	Ентеро- та рота- вірусні інфекції у дітей	4
6	Вірусний гепатит у дитячому віці	4
7	Профілактика кишкових інфекцій	4
8	Сучасні погляди на поліомієліт	4
	Усього:	34

14. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (ICPC) залежить від її обсягу і значимості, але не більше 3 балів за модуль загалом. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

1. Участь у роботі студентського наукового гуртка без виступу на студентській науковій конференції (з відвідуванням не менше половини його засідань) – 3 бали.
2. Виступ з науковою працею на студентській науковій конференції – 3 бали.
3. Опублікування доповідей в журналах (тези, статті) – 3 бали.
4. Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графлогічні схеми практичних занять, тощо) – 2 бали.
5. Виготовлення стендів – 2 бали.
6. Випуск санбюлетнів у відділеннях по місцю проходження практики - 2 бали.
7. Підготовка рефератів (1 бал) на теми:
 - Дифтерія у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при справжньому крупі.
 - Ожиріння: етіологія, класифікація, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
 - Дієтотерапія при цукровому діабеті.
 - Захворювання наднирників: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
 - Захворювання гіпофізу: етіологія, основні клінічні симптоми, методи діагностики та принципи лікування.
 - Вітряна віспа. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика.
 - Кашлюк. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при зупинці дихання.
 - Шигельоз. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
 - Вірусний гепатит. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
 - Поліомієліт. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
 - Імунодефіцитні стани у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
 - ВІЛ-інфекція/СНІД. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Гострий пієлонефрит. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічна картина.
2. Гострий пієлонефрит. Діагностика. Лікування. Профілактика.
3. Гострий гломерулонефрит. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічна картина.
4. Гострий гломерулонефрит. Діагностика. Лікування. Профілактика.
5. Цукровий діабет. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічна картина.
6. Цукровий діабет. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при комах.
7. Гіпотиреоз. Етіологія. Патогенез. Клінічна картина.
8. Гіпотиреоз. Діагностика. Лікування.
9. Туберкульоз у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
10. Туберкульоз у дітей. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
11. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Грип. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
12. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Грип. Діагностика. Лікування. Профілактика.
13. Ентеро- та ротавірусні інфекції у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
14. Ентеро- та ротавірусні інфекції у дітей. Діагностика. Лікування. Профілактика.
15. Рино- та аденовірусні інфекції у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
16. Рино- та аденовірусні інфекції у дітей. Діагностика. Лікування. Профілактика.
17. Дифтерія у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
18. Дифтерія у дітей. Діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при справжньому крупі.
19. Менінгококова інфекція. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
20. Менінгококова інфекція. Діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при менінгококцемії.
21. Кір. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
22. Кір. Діагностика. Лікування. Профілактика.
23. Краснуха. Етіологія. Епідеміологія. Клінічна картина.
24. Краснуха. Діагностика. Лікування. Профілактика.
25. Скарлатина. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
26. Скарлатина. Діагностика. Лікування. Профілактика.
27. Вітряна віспа. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
28. Вітряна віспа. Діагностика. Лікування. Профілактика.
29. Кашлюк. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
30. Кашлюк. Діагностика. Лікування. Профілактика. Невідкладна допомога при зупинці дихання.
31. Епідемічний паротит. Етіологія. Епідеміологія. Клінічна картина.
32. Епідемічний паротит. Діагностика. Лікування. Профілактика.
33. Поліомієліт. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
34. Поліомієліт. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
35. Шигельоз. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
36. Шигельоз. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
37. Сальмонельоз. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
38. Сальмонельоз. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
39. Холера. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
40. Холера. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.

41. Колієнтерит. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
42. Вірусний гепатит А. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
43. Вірусний гепатит А. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
44. Вірусний гепатит В. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
45. Вірусний гепатит В. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
46. Імунодефіцитні стани у дітей. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
47. Імунодефіцитні стани у дітей. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.
48. ВІЛ-інфекція/СНІД. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Клінічна картина.
49. ВІЛ-інфекція/СНІД. Діагностика. Лікування. Профілактика. Диспансерне спостереження.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- Проведення суб'єктивних та об'єктивних методів обстеження (анамнезу, огляду, пальпації, перкусії, аускультації) шкіри та кістково-м'язової, серцево-судинної, травної, сечової, нервової та ендокринної систем.
- Асистування лікареві при складних інструментальних методах обстеження: екскреторної урографії, цистоскопії, мікційній цистоуретерографії ректороманоскопії, інстиляції сечового міхура, люмбальній пункциї тощо.
- Оцінювання результатів лабораторних досліджень та інструментальних обстежень.
- Розрахунок основних харчових інгредієнтів та енергетичної цінності продуктів харчування при різних патології.
- Розрахунок кількості в потребі рідини залежно від віку і ступеня ексікозу.
- Надання невідкладної допомоги при:
 - гіпертермічному синдромі;
 - судомному синдромі;
 - коліках в животі;
 - зомлінні та колапсі;
 - несправжньому крупі;
 - гіперглікемічній комі;
 - гіпоглікемічній комі;
 - нападі бронхіальної астми;
 - обструкція дихальних шляхів стороннім тілом;
 - при укусах тварин та ужалінні бджіл;
 - менінгококцемії;
 - зупинці дихання та серця.
- 7. Контроль за лікувально-охоронним та санітарно-протиепідемічним режимом у дитячих лікувально-профілактичних закладах.
- 8. Ведення медичної документації, дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Методи контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до *«Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу»* (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

При оцінюванні знань студента перевага надається стандартизованим методам контролю: т стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок, тестування (письмове, online), структуровані письмові роботи, усна відповідь.

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок (стандартизованих за методикою виконання).

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок здійснюється як під час поточного контролю, так і при підсумковому контролі.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних тем на останньому занятті модуля (підсумковий модульний контроль).

Методи контролю

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне,
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;
- контроль заповнення стандартної медичної документації, передбаченої планом практичної підготовки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали всі аудиторні (практичні) навчальні заняття, передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали): і набрали за поточну початкову діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну.

Підсумковий модульний контроль передбачає перевірку теоретичних знань студента, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення ситуаційних завдань з моделювання дій середнього медичного персоналу в конкретних клінічних ситуаціях.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю, складає 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент за сумою всіх етапів його проведення набрав не менше 50 балів.

Підсумковий контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи:

I етап – тестовий комп'ютерний контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 30 тестів, які оцінюються в 1 бал за кожен тест.

II етап – розв'язування ситуаційних задач (2) або індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 10 контрольних запитань.

III етап - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає 80, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичні навички виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів.

Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінка з дисципліни визначається відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою практики.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%) за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей під час кожного з практичних занять та під час самостійної роботи у відділенні стаціонару. Для контролю застосовують наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу. Вага кожної теми в балах у межах одного модуля має бути однаковою і визначається кількістю тем в модулі.

Оцінку "відмінно" виставляють у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності;

Оцінку "добре" виставляють за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;

Оцінку "задовільно" виставляють студентові на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінку "незадовільно" виставляють у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам "задовільної оцінки".

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

- *Модуль 1 (9 практичних занять):* оцінка "відмінно" – 13 балів, оцінка "добре" – 11 балів, оцінка "задовільно" – 8 балів, оцінка "незадовільно" - 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті:

- *Модуль 1 – 120 (13 x 9+3 бали за індивідуальну роботу).*

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті:

- *Модуль 1 – 72 бали (9 x 8),*

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які:

- *відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття;*
- *одержали на аудиторних навчальних заняттях позитивні оцінки («5», «4», «3»);*
- *при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.*
- *отримали не менше 75% вірних відповідей за підсумками тестового контролю на порталі дистанційної підготовки студентів до ЄДКІ "Крок Б. Сестринська справа" (123.bsmi.edu.ua) з дисципліни «Клінічне медсестринство в педіатрії» в online режимі.*
- *отримали за поточну діяльність не менше:*
 - *Модуль 1 - 72 бали,*

КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ПЕДІАТРІЇ

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 70/2,33	2 (№№ 1-9) ПМК (№10)	9	13	11	8	0	3	72

Примітка:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті:

- *Модуль 1 – 120 (13 x 9+3 бали за індивідуальну роботу).*

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті:

➤ *Модуль 1* – 72 бали (9 x 8),

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає **80**, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичну навичку виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів. Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль), становить 200 балів.

Оцінка з дисципліни "Клінічне медсестринство в педіатрії" виставляється студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни, та являє собою середнє арифметичне оцінок за модулі, на які структурована дисципліна.

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Клінічне медсестринство в інфектології: навчальний посібник /В.І. Бельдій, У.П. Вєсклярова, Т.В. Покровська, Л.Г. Вовк та ін. Київ: ВСВ "Медицина", 2022. — 264 с.
2. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник /І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. Київ: ВСВ "Медицина", 2023. — 560 с.
3. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб: підручник /за ред. Л.В. Беш, В.І. Бельдій, Л.П. Дедишин. — К.: ВСВ "Медицина", 2023. — С.528-529. Педіатрія: підручник /Т.О. Крючко, О.Є. Абатуров, Т.В. Кушнерова та ін. — 3-є видання. Київ: ВСВ "Медицина", 2021. — 224 с.
4. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навчальний посібник /Ю.В. Марушко, Г.Г. Шеф, Ф.С. Глумчер та ін. — 2-е видання. Київ: ВСВ "Медицина", 2020. — 440 с.
5. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунпрофілактики: Підручник для мед. ВНЗ I—III р. а. — 8-ме вид., випр. Затверджено МОЗ / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрка. — К.: ВСВ "Медицина", 2021. — 592 с.

19.2. Допоміжна

1. Педіатрія: практичні навички: навчально-методичний посібник /Н.О. Курдюмова, Т.Г. Поліщук. — 2-е видання Київ: ВСВ "Медицина", 2023. — 328 с.
2. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навчальний посібник / В.С. Березенко, О.В. Тяжка, А.М. Антошкіна та ін. — 3-є видання. Київ: ВСВ "Медицина", 2023. — 207 с.
3. Юрків О.І., Шкробонець І.В., Макарова О.В. Сестринська практика в педіатрії: Навчальний посіб. — Чернівці : БДМУ, 2021. — 121 с.
4. Харчування дітей перших років життя (0-23 місяців) : клінічна настанова /Катілов О.В., Ванзар А.В., Белоусова.—Вінниця: Нова Книга, 2019.- 64с.
5. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: Навч. посіб. для ВНЗ I-III р.а. 3-те вид., перероб. і доп. Затверджено МОЗ Л.С. Савка, Л.І. Резнікова, О.І. Коцар; за ред Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова К.; ВСВ Медицина, 2019 – 600 с.
6. Медсестринство в педіатрії: Підручник для студ. мед. закладів фахової передвищої та вищої освіти. — 2-ге вид. Затверджено МОЗ / За ред. В.С. Тарасюка. — К., 2021. — 336 с.
7. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка /Навч. посіб. для ВНЗ I-III р.а. 3-те вид., перероб. і доп. Затверджено МОЗ Л.С. Савка, Л.І. Резнікова, О.І. Коцар; за ред Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова К.; ВСВ Медицина, 2019 – 600 с.

19.3. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua/> Дистанційне середовище "MOODLE" БДМУ. – Дисципліна "Клінічне медсестринство в педіатрії". – Методичні вказівки. Конспекти. Ситуаційні задачі. Тести для самоконтролю. Аудіо- та відеоматеріали, мультимедійні презентації.
2. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019-1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi/> Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги (наказу МОЗ України № 1263 від 05.06.2019 р.).
3. https://zakononline.com.ua/documents/show/493403_735223 Протоколи діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей наказ МОЗ України №337 від 24.02.2021.
4. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0499282-14#n26> УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги дорослим та дітям "Грип".
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-18#Text> Наказ МОЗ України № 947 від 18.05.2018 р. “Про внесення змін календаря профілактичних щеплень в Україні”;
6. <https://medplatforma.com.ua/news/3840-6-standartv-3-protokoli-yak-moz-zatverdilo-u-2021-rots>
7. <https://www.nursingcenter.com/> NursingCenter є онлайн-ресурсом для медсестер, який містить статті, клінічні рекомендації, журнали та інші інформаційні.
8. <https://gmka.org/uk/about/> Місія Глобального Альянсу Медичних Знань (Global Medical Knowledge Alliance, GMKA)

УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Макарова Олена Вікторівна, кандидат медичних наук, доцент

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доц. Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 22 ” 02 2023 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ»**

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

Спеціальність _____ 223 Медсестринство _____

Освітній ступінь _____ бакалавр _____

Курс навчання _____ I _____

Форма навчання _____ денна форма навчання, дистанційна форма навчання _____

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Схвалено на засіданні закладу вищої освіти кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Протокол від “30” травня 2023 року № 17

Завідувач закладу вищої освіти кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
д.мед.н., професор _____ (Ігор ПЛЕШ)

Схвалено на засіданні предметної методичної комісії з медсестринської справи та лабораторної діагностики

Протокол від “31” травня 2023 року № 5

Голова предметно-методичної комісії медсестринської справи та лабораторної діагностики
д.мед.н., професор _____ (Ігор ПЛЕШ)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Хомко Олег Йосипович, кандидат медичних наук, доцент homko.oleg@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/doglyadu-za-hvorimi-ta-vishhoyi-medsestrinskoyi-osviti/
Веб-сайт кафедри	http://doglad.bsmu.edu.ua/
E-mail	vmo@bsmu.edu.ua
Адреса	м.Чернівці. вул. Руська 87.
Контактний телефон	+38 (0372) 53-82-00

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	2,33
Загальна кількість годин	70
Лекції	16
Практичні заняття	20
Самостійна робота	34
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

Програма вивчення навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство в хірургії” складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) _____

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ **22 «Охорона здоров'я»** _____

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ **223 «Медсестринство»** _____

(код і найменування спеціальності)

освітньої програми _____ **освітньо-професійної програми підготовки фахівців у Закладі вищої освіти Буковинський державний медичний університет** _____

(найменування освітньої програми)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма з дисципліни «Клінічне медсестринство в хірургії» для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації розроблена для спеціальності 223 «Медсестринство» відповідно до Стандартів вищої освіти України, навчального плану та освітньо-професійної підготовки фахівців у Вищому державному навчальному закладі України «Буковинський державний медичний університет» та програми з дисципліни «Клінічне медсестринство в хірургії» для студентів вищих медичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації (МОЗ України, К., 2013 року), Освітньо-професійна програми «Медсестринство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я; Кваліфікація освітня: Бакалавр медсестринства; Кваліфікація професійна: Бакалавр сестра медична. (2023).

Клінічне медсестринство в хірургії є ключовою дисципліною для студентів, які навчаються на спеціальності 223 "Медсестринство". Ця дисципліна зосереджена на розвитку навичок і знань, необхідних для виконання компетентної та ефективної медсестринської практики у хірургічному середовищі.

Під час вивчення цієї дисципліни студенти отримують фундаментальні знання про роль медсестри в хірургічній діагностиці, лікуванні та догляді за пацієнтами. Вони вивчають основні принципи та процедури, пов'язані з операційним блоком, післяопераційним доглядом, асептикою та антисептикою, а також плануванням та координацією хірургічного лікування.

Студенти також отримують практичні навички в хірургічних умовах, включаючи процеси підготовки пацієнтів до операцій, допомогу хірургам під час процедур, догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді та управління побічними ефектами та ускладненнями.

Метою цієї дисципліни є розширення знань та розвиток навичок студентів у галузі хірургічної медсестринської практики, забезпечення їх підготовки до роботи в хірургічних відділеннях, операційних блоках та інших установах, де надаються послуги хірургічного лікування.

Після успішного завершення цієї дисципліни студенти будуть мати глибокі знання про клінічне медсестринство в хірургії, а також необхідні навички для надання якісного медичного догляду пацієнтам у хірургічних умовах. Вони будуть готові до ефективної співпраці з хірургами та іншими медичними фахівцями, забезпечуючи безпеку та комфорт пацієнтів під час хірургічного лікування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення сучасних методів діагностики, диференціальної діагностики, лікування, профілактики захворювань, а також пропаганда здорового способу життя..

Основними розділами у вивченні предмету є засвоєння матеріалу з таких розділів клінічного медсестринства в хірургії як:

- причини, механізм розвитку захворювань та ушкоджень, симптоми та синдроми;
- основні причини, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів;
- варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику;
- значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження;
- сучасні принципи та методи лікування захворювань відповідно до протоколів;

- правила етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами;
- надання екстреної допомоги при невідкладних станах;
- чинні накази МОЗ України та контролювати виконання їх молодшими спеціалістами.
- знати протиепідемічні та профілактичні заходи при інфекційних захворюваннях;
- знати принципи роботи медичної апаратури;

Міждисциплінарні зв'язки

“Клінічне медсестринство в хірургії” як навчальна дисципліна ґрунтується на попередньо вивчених дисциплінах:

- “Медична біологія”,
- “Анатомія людини”,
- “Мікробіологія”,
- “Основи латинської мови з медичною термінологією”,
- “Основи психології та міжособове спілкування”,
- “Фармакологія та медична рецептура”,
- “Основи медсестринства”,
- “Основи профілактичної медицини”,
- “Медсестринство в хірургії”,
- “Медсестринство у внутрішній медицині”,
- “Медсестринство при інфекційних хворобах”,
- “Медсестринство в акушерстві та гінекології”,
- “Медсестринство в сімейній медицині”,
- “Медсестринство в дерматовенерології” тощо;

“Клінічне медсестринство в хірургії” як навчальна дисципліна:

- інтегрується з такими дисциплінами: “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині», “Клінічне медсестринство в педіатрії”, “Клінічне медсестринство в професійній патології”, “Клінічна фармакологія з токсикологією”, “Обстеження та оцінка стану здоров'я людини”, “Менеджмент та лідерство в медсестринстві”, “Соціальна медицина”, “Медичне та фармацевтичне товаровознавство”;
- закладає студентам фундамент для подальшого засвоєння ними знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки з магістерської програми.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство в хірургії” - ознайомити та навчити медичних сестер-бакалаврів основних принципів організації практичної роботи в хірургічному стаціонарі, вмінню надати хворому кваліфіковану невідкладну медичну допомогу та забезпечити відповідний до профільної патології медичний догляд хворим з гострою та хронічною патологією. Встановлюється на основі Стандарту вищої освіти України підготовки медичного спеціаліста за фахом медична сестра-бакалавр відповідно до блоку її змістових модулів та є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. На підставі кінцевої мети до модуля або змістових модулів сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують вивчення дисципліни. Кінцеві цілі вказані на початку програми й передують її змісту; конкретні цілі передують змісту відповідного змістового модуля.

Метою вивчення навчальної дисципліни "Клінічне медсестринство в хірургії" спеціальності 223 "Медсестринство" на освітньому ступені "бакалавр" є:

- Формування знань: Метою є надання студентам фундаментальних знань про хірургічну медсестринську практику. Студенти вивчають теоретичні основи хірургічної діагностики, лікування та догляду за пацієнтами.

- **Розвиток навичок:** Одним із головних завдань полягає у розвитку практичних навичок студентів в хірургічному середовищі. Це включає вивчення процедур, пов'язаних з операційним блоком, післяопераційним доглядом, асептикою та антисептикою.
- **Підготовка до роботи:** Дисципліна спрямована на підготовку студентів до роботи в хірургічних відділеннях, операційних блоках та інших установах, де надаються послуги хірургічного лікування. Мета полягає в забезпеченні студентів необхідними знаннями, навичками та компетенціями для надання якісного медичного догляду пацієнтам у хірургічному середовищі.
- **Співпраця з медичними фахівцями:** Вивчення цієї дисципліни також сприяє розвитку у студентів вмінь ефективно співпрацювати з хірургами та іншими медичними фахівцями. Вони навчаються координувати та планувати хірургічне лікування, забезпечуючи безпеку та комфорт пацієнтів.

Загалом, мета вивчення навчальної дисципліни "Клінічне медсестринство в хірургії" полягає в підготовці студентів до компетентної та професійної роботи в хірургічних умовах, забезпечуючи якісний медичний догляд пацієнтам і сприяючи досягненню позитивних результатів у хірургічному лікуванні.

1.2. Основними завданнями у викладанні предмету є практичне засвоєння матеріалу з таких розділів клінічного медсестринства в хірургії як:

- **Забезпечення безпеки пацієнтів:** Одним з основних завдань дисципліни є навчання студентів заходам безпеки пацієнтів у хірургічному середовищі. Студенти навчаються виявляти потенційні ризики, запобігати ускладненням та вживати відповідні заходи забезпечення безпеки.
- **Оволодіння теоретичними знаннями:** Студентам надаються фундаментальні знання про принципи діагностики, лікування і догляду в хірургії. Вони вивчають різні процедури, техніки та методи, які використовуються у хірургічному процесі. Розуміння цих концепцій допомагає студентам забезпечувати безпечний та ефективний догляд за пацієнтами.
- **Розвиток практичних навичок:** Студенти отримують можливість практичного застосування своїх знань у хірургічному середовищі. Вони вчаться виконувати процедури, пов'язані з операційним блоком, післяопераційним доглядом, асептикою та антисептикою. Також студенти навчаються взаємодіяти з пацієнтами, сприяючи їхньому фізичному та емоційному благополуччю.
- **Розуміння ролі медсестри в хірургічному середовищі:** Студенти повинні освоїти знання про роль медсестри в хірургічному лікуванні, включаючи її функції і обов'язки. Це допоможе їм розуміти важливість їхньої ролі у команді медичних фахівців і виконання завдань ефективно та безпечно.
- **Сприяння міжпрофесійній співпраці:** Вивчення дисципліни також сприяє розвитку навичок ефективної співпраці з хірургами, анестезіологами та іншими медичними фахівцями. Студенти вчаться координувати та планувати хірургічне лікування, спілкуватися з командою здоров'я та дотримуватися принципів етики та професійної поведінки.
- **Розвиток професійної самосвідомості:** Вивчення дисципліни сприяє розвитку професійної самосвідомості студентів, їхньому розумінню важливості постійного професійного розвитку, етичних принципів та цінностей, що характерні для медсестринства.
- **Вкористання медсестринського процесу в роботі з пацієнтами.**
- **Засвоєння знань з надання невідкладної допомоги;**
- **Стратегія сестринської допомоги пацієнтам які лікуються в спеціалізованих хірургічних відділеннях;**
- **Хірургічна термінологія;**
- **Організація роботи хірургічного кабінету в поліклініці;**
- **Правові аспекти організації хірургічної допомоги;**

- Практична організація роботи хірургічного стаціонару та спеціалізованих хірургічних відділень;
- Робота з сімейним лікарем тощо.

Всі ці завдання спрямовані на підготовку висококваліфікованих медсестер, які здатні надавати якісний медичний догляд пацієнтам у хірургічному середовищі і сприяти досягненню оптимальних результатів в хірургічному лікуванні.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Вивчення дисципліни "Клінічне медсестринство в хірургії" спеціальності 223 "Медсестринство" на освітньому ступені "бакалавр" сприяє формуванню таких компетентностей та результатів навчання:

- Знання про клінічне медсестринство в хірургії: Студенти отримують глибокі знання про основні принципи, методи та процедури, пов'язані з хірургічним лікуванням. Вони розуміють специфіку медсестринської практики у хірургічному середовищі.
- Клінічні навички: Студенти розвивають практичні навички, необхідні для надання якісного медичного догляду пацієнтам у хірургічних умовах. Вони вчаться виконувати процедури, пов'язані з операційним блоком, післяопераційним доглядом та іншими аспектами хірургічної медсестринської практики.
- Співпраця та комунікація: Студенти навчаються ефективно співпрацювати з хірургами, анестезіологами та іншими медичними фахівцями у хірургічному середовищі. Вони розвивають навички комунікації та взаємодії з пацієнтами та їхніми родичами.
- Безпека пацієнтів: Студенти засвоюють принципи та практики безпеки пацієнтів у хірургічному лікуванні. Вони вчаться виявляти потенційні ризики, запобігати ускладненням та забезпечувати безпечні умови догляду.
- Етика та професійна поведінка: Студенти ознайомлюються з етичними принципами та стандартами професійної поведінки у хірургічній медсестринській практиці. Вони розвивають свідомість про важливість етичного розуміння, конфіденційності та поваги до прав та гідності пацієнтів.
- Аналіз та прийняття рішень: Студенти навчаються аналізувати клінічну ситуацію та здійснювати обґрунтовані рішення щодо медичного догляду пацієнтів у хірургічному контексті.
- Ці компетентності та результати навчання допомагають студентам стати кваліфікованими медсестрами з глибоким розумінням хірургічного медсестринства і здатними забезпечити безпечний та ефективний догляд пацієнтам у хірургічному середовищі.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

➤ **інтегральна** – бакалавр медсестринства здатний вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності у галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

- Інтегральна компетентність, яка формується під час вивчення дисципліни "Клінічне медсестринство в хірургії" спеціальності 223 "Медсестринство" на освітньому ступені "бакалавр", включає в себе сукупність знань, навичок, умінь і особистісних якостей, необхідних для ефективною та компетентною практики медсестри в хірургічному

середовищі. Інтегральна компетентність передбачає взаємодію різних аспектів професійної підготовки, а саме:

- **Знання:** Студенти отримують теоретичні знання про хірургічне медсестринство, включаючи основні принципи діагностики, лікування, процедури та техніки, що використовуються у хірургії. Вони розуміють принципи функціонування хірургічного відділення та операційного блоку, а також роль медсестри в цьому процесі.
- **Практичні навички:** Студенти розвивають практичні навички, необхідні для надання якісного медичного догляду пацієнтам у хірургічному середовищі. Це включає вміння виконувати процедури, пов'язані з операційним блоком, асептикою та антисептикою, післяопераційним доглядом та іншими аспектами хірургічної медсестринської практики.
- **Критичне мислення та прийняття рішень:** Студенти навчаються аналізувати клінічні ситуації, здійснювати оцінку стану пацієнта та приймати обґрунтовані рішення щодо надання медичного догляду. Вони вчаться розпізнавати проблеми, розробляти плани догляду та вміло взаємодіяти зі здоров'ям команди.
- **Спілкування та співпраця:** Студенти розвивають навички ефективної комунікації та співпраці з пацієнтами, їхніми родичами та медичною командою. Вони вчаться вислуховувати потреби пацієнтів, надавати інформацію та підтримку, а також працювати в команді для досягнення спільних цілей.
- **Етичність та професійна поведінка:** Студенти розуміють етичні принципи та стандарти, що стосуються медсестринства в хірургії, і дотримуються їх у своїй практиці. Вони проявляють професійну поведінку, включаючи конфіденційність, повагу до пацієнтів та колег, а також свідомість своєї ролі та обов'язків.

Ці компоненти інтегральної компетентності допомагають студентам розвивати професійну готовність до практики хірургічного медсестринства та забезпечувати якісний та безпечний медичний догляд пацієнтам у хірургічному середовищі.

2.1. Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК 11. Здатність працювати в команді
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії
- ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

1.3. Фахові компетентності (ФК):

- ФК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці.
- ФК02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.
- ФК03. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.
- ФК04. Застосовування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
- ФК05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.
- ФК06. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК07. Збереження власного здоров'я медичної сестри при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.
- ФК09. Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі.
- ФК12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.
- ФК13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
- ФК14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.
- ФК15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

МАТРИЦЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі медсестринства та в освітньому процесі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.				
Загальні компетентності				
ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації	Знати: -пізнавальну діяльність людини, спрямовану на розкриття загальних, істотних зв'язків і відношень речей.	Уміти: -аналізувати і синтезувати утворені поняття, шляхом суджень, міркувань, умовиводів; -пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них.	Заохочення та узгодження до певних дій комунікантів. Набуття комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень.	Створювати власне монологічне висловлювання відповідно до отриманої інформації
ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень
ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує постійного оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначати мету та завдання, бути наполегливим та сумлінним при виконанні обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань
ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику (способу) комунікації
ЗК 11. Здатність працювати в команді	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення	Використовувати стратегії спілкування	Нести відповідальність за вибір та

	комунікативної поведінки.	ефективної командної роботи		тактику (способу) комунікації
ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику (способу) комунікації
ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань	Знати основи етики та деонтології	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність за вибір та тактику (способу) комунікації
Фахові компетентності				
ФК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці	Мати спеціальні знання про професійні стандарти надання медичної допомоги медичними сестрами та про основні законодавчі та правові документи, які регламентують роботу медичних сестер.	Вміти застосовувати професійні стандарти надання медичної допомоги в повсякденній практиці.	Здатність аргументувати свою професійну діяльність по відношенню до пацієнтів, їх оточення, колег з точки зору професійних та правових стандартів	Постійно вдосконалювати свої навички та створювати локальні протоколи діяльності, виходячи з діючих стандартів та нормативної бази МОЗ України
ФК02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах	Мати спеціальні знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта.	Вміти провести бесіду з пацієнтом (у т.ч з дитиною), на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнта. Вміти обстежити психомоторний та фізичний розвиток дитини Вміти оцінити стан здоров'я людини (у т.ч. дитини).	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я людини, дитини або внутрішньоутробний розвиток плоду до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір інформації на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії, ауФКультації органів та систем та за своєчасне оцінювання стану здоров'я людини, психомоторного та фізичного розвитку дитини, внутрішньоутробного розвитку плоду та за прийняття відповідних дій
ФК03. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування,	Мати спеціальні знання про потреби пацієнта/клієнта у різні періоди життя (включаючи процес вмирання).	Вміти планувати та надавати медсестринську допомогу пацієнтам/клієнтам у різні періоди життя (включаючи процес вмирання). Вміти виконувати мед	Здатність комунікувати з різними людьми, дотичними до догляду та опіки над пацієнтами/клієнтами; створювати сприятливий	Нести відповідальність за своєчасність та правильність виконання самостійних медсестринських втручань

допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками		сестринські втручання, враховуючи особливості різних періодів життя. Вміти оцінювати та коректувати індивідуальні плани догляду за пацієнтом/клієнтом в різні вікові періоди. Вміти співпрацювати з особами, що доглядають за пацієнтом/клієнтом, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками в процесі вмирання пацієнта.	мікроклімат при здійсненні мед сестринських втручань	
ФК04. Застосовування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транФКультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки	Мати спеціальні знання про гідне ставлення до пацієнта/клієнта, вимоги щодо забезпечення приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транФКультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	Вміти забезпечувати пацієнту/клієнту при виконанні медсестринських втручань та дій приватність/інтимність/, конфіденційність, захист його прав. Вміти задовольняти фізичні, психологічні та духовні потреби пацієнта/клієнта на засадах транФКультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	Підтримувати конфіденційність, захист прав пацієнта/клієнта при задоволенні його потреб, при цьому звертаючи увагу оточення на дотримання цих вимог	Самостійне і відповідальне виконання доручених мед сестринських втручань з дотриманням конфіденційності і та прав пацієнта/клієнта
ФК05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби	Мати спеціальних знання про людину, її органи та системи; алгоритми та стандартні схеми призначення харчування при лікуванні захворювань (за спиФКом 2)	Вміти визначати, на підставі попереднього та клінічного діагнозу, характер харчування при лікуванні захворювань (за спиФКом 2); забезпечувати руховий режим та особисту гігієну	Формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо харчування при лікуванні захворювання (за спиФКом 2); залучати оточення пацієнта до задоволення гігієнічних та фізіологічних потреб	Нести відповідальність за обґрунтованість визначення харчування при лікуванні захворювання (за спиФКом 2), за своєчасність та акуратність виконання гігієнічних і фізіологічних процедур
ФК06. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь),	Мати спеціальні знання про людину, її органи та системи, стандартні методики проведення лабораторних та	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо	Формувати та донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного переліку	Нести відповідальність щодо оцінювання результатів лабораторних та

медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень	інструментальних досліджень (за списком 4).	діагнозу хворого (за списком 4)	лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).	інструментальних досліджень
ФК07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта	Мати спеціальні знання про правила асептики, антисептики та інфекційної безпеки, при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта/клієнта.	Вміти дотримуватись правил асептики, антисептики та інфекційної безпеки при здійсненні догляду за пацієнтом, виконанні маніпуляцій та процедур, при різних видах переміщення та транспортування пацієнта/клієнта.	Здатність комунікативно залучати оточення пацієнта/клієнта, медичних працівників для вирішення завдань інфекційної безпеки, здійснення його переміщення та транспортування	Нести персональну відповідальність за дотримання інфекційної безпеки в закладі охорони здоров'я, домашніх умовах, за безпечне переміщення та транспортування пацієнта/клієнта
ФК09. Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі.	Знати структуру, завдання, принципи роботи хоспісу, як медико-соціального закладу паліативної допомоги; концепції і принципи паліативної та хоспісної медичної допомоги; характеристики больових синдромів, принципи лікування, загальне знеболення; уніфіковані клінічні протоколи надання медичної допомоги тяжкохворим та агонуючим; психологічні, етичні, соціальні та релігійні аспекти паліативної медицини.	Вміти використовувати стандарти та нормативні документи у професійній діяльності при організації роботи центрів ПМСД, амбулаторій, відділень загальної практики сімейної медицини та наданні медичної допомоги в домашніх умовах; проводити	Забезпечувати довірливі відносини з пацієнтами, проводити психотерапію, виконувати комунікативну роль між особами, які мають до даного випадку відношення	Вміти автономно вирішувати супутні потреби пацієнта та нести відповідальність за задоволення цих потреб
ФК12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки	Знати: - систему базових знань з фармакології та медичної рецептури; - систему базових знань з клінічної фармакології; - чинники, що спричиняють змін метаболізму внаслідок дії	Вміти: - розбиратись в питаннях сумісності фармакологічних препаратів; - визначати можливі прояви побічної дії та симптоми передозування медикаментів, методи їх попередження і лікування; - враховувати особливості фармакокінетики та	Уміння застосовувати клінічні протоколи при реалізації плану діагностики та лікування, враховуючи рекомендації лікуючого лікаря та погоджуючи свої дії з пацієнтом.	Автономно та відповідально застосовувати знання фармакодинаміки та фармакокінетики при призначенні лікаря.

	фармакологічних засобів, збільшенню ризику розвитку побічних явищ; - фармакокінетичні та фармакодинамічні параметри медикаментів та їх комбінацій; - особливості взаємодії лікарських засобів, корекцію небажаної дії ліків	фармакодинаміки медикаментів при компромісній функції різних органів та систем		
ФК13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження	Знати: - клінічні прояви захворювань; - дані додаткових методів досліджень при різній патології.	Вміти: - використовувати основні методи медсестринського обстеження пацієнтів різного профілю; - інтерпретувати результати додаткових методів дослідження; - обґрунтовувати призначення етіотропної, патогенетичної та симптоматичної терапії.	Дотримання етичних принципів та деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням з метою отримання згоди для проведення досліджень та виконання призначень лікаря	Здатність самостійно робити виважені висновки та обґрунтовані судження відповідно до результатів дослідження пацієнта
ФК14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах	Знати - організацію медичної допомоги та особливості роботи медичної сестри у відділеннях інтенсивної терапії та реанімаційному відділенні; - надання невідкладної допомоги при різних видах гострих та термінальних станів.	Вміти: - організовувати медичну допомогу у відділеннях інтенсивної терапії та реанімаційному відділенні; - надавати невідкладну допомогу при гострих та термінальних станах; - виконувати реанімаційні заходи; - застосовувати сучасні інфузійні розчини відповідно до нормативнодирективних документів МОЗ України.	Володіти навичками психотерапії в спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням	Швидко орієнтуватися в ситуації, диференційовано підходити до етапності надання медичної допомоги при гострих станах
ФК15 Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час	Знати: - етапи та зміст тактичної медицини; обсяги та послідовність надання військово-медичної допомоги.	Вміти: - проводити медичне сортування поранених та потерпілих; - транспортувати пацієнтів при термінальних станах, пораненнях, травмах та ушкодженнях з місць катастроф та бойових дій; надавати невідкладну допомогу потерпілому в залежності від суті ушкодження	Володіти навичками психотерапії в спілкуванні з Пораненими та покаліченими.	Відповідальність за правильність сортування та надання оптимальної медичної допомоги пораненим та покаліченим.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна "Клінічне медсестринство в хірургії".

Навчальна дисципліна "Клінічне медсестринство в хірургії" спеціальності 223 "Медсестринство" на освітньому ступені "бакалавр" сприяє формуванню наступних інтегративних кінцевих програмних результатів навчання:

- Здатність надавати компетентний медичний догляд у хірургічному середовищі: Студенти здатні застосовувати свої знання та практичні навички для надання ефективного та безпечного медичного догляду пацієнтам у хірургічному відділенні. Вони вміють виконувати процедури, моніторити стан пацієнтів та вживати необхідні заходи у випадку ускладнень.
- Вміння співпрацювати в мультидисциплінарній команді: Студенти виявляють здатність ефективно співпрацювати з хірургами, анестезіологами, іншими медичними фахівцями та колегами медсестрами у хірургічному середовищі. Вони розуміють важливість комунікації та співпраці для забезпечення якісного догляду пацієнтів.
- Критичне мислення та прийняття рішень: Студенти розвивають навички критичного мислення, що дозволяє їм аналізувати клінічні ситуації, оцінювати інформацію та здійснювати обґрунтовані рішення щодо медичного догляду пацієнтів у хірургічному контексті.
- Розвиток професійної компетентності: Студенти формують свою професійну ідентичність та особистісні якості, необхідні для практики медсестри в хірургічному середовищі
- Вони розуміють етичні принципи, дотримуються професійних стандартів та розвивають вміння самооцінки та самовдосконалення.
- Застосування наукових доказів: Студенти вміють застосовувати наукові докази у практичній діяльності, оцінювати результати досліджень та впроваджувати ефективні методики догляду пацієнтів у хірургічному контексті.

ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані результати.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з її оточення; хворою дитиною та батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

У закладі охорони здоров'я та у хворого вдома вміти виявляти проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

У закладі охорони здоров'я, вдома у пацієнта вміти складати план медсестринських втручань для вирішення конкретних проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму.

ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби.

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.

ПРН 17. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду, комунікативне консультування сім'ї.

ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію.

Ці інтегративні кінцеві програмні результати навчання допомагають студентам розвивати компетентності, необхідні для успішної практики медсестри в хірургії та забезпечують якісний та безпечний медичний догляд пацієнтів у хірургічному середовищі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Клінічне медсестринство в хірургії” студент повинен

Знати:

- знати причини, механізм розвитку захворювань та ушкоджень, симптоми та синдроми;
- основні причини, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів;
- варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику;
- значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження;
- сучасні принципи та методи лікування захворювань відповідно до протоколів;
- правила етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами;
- надання екстреної допомоги при невідкладних станах;
- чинні накази МОЗ України та контролювати виконання їх молодшими спеціалістами.
- знати протиепідемічні та профілактичні заходи при інфекційних захворюваннях;
- знати принципи роботи медичної апаратури тощо;

Вміти:

- контролювати лікувально-охоронний та санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах закладів охорони здоров'я (ЗОЗ);
- виявляти основні клінічні прояви ускладнень, що виникають при захворюваннях і тактику надання допомоги;
- проводити профілактику захворювань;
- вміти оцінити стан пацієнта при різній патології, проводити клінічне обстеження пацієнта (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію);
- проводити клінічне обстеження пацієнта (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацію);
- оцінювати результати лабораторних та інструментальних досліджень та виставляти попередній діагноз;
- надавати екстрену допомогу при невідкладних станах;
- асистувати лікареві під час виконання складних інструментальних обстежень та лікувальних процедур (при проведенні плевральної, абдомінальної, стеральної пункцій; при проведенні ендоскопічних, радіоізотопних, функціональних методів обстеження тощо);
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- професійно володіти технікою складних маніпуляцій;
- вести медичну документацію;
- володіти морально-деонтологічними принципами медичного фахівця навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану сестринських втручань;
- дотримуватися правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для досліджень тощо.

2.ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 70 годин 2,33 кредитів ЄКТС.

Програма структурована на змістові модулі:

МОДУЛЬ І КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ

Змістовий модуль 1. Механічні та термічні ушкодження. Ушкодження хребта, кісток таза.

Хірургічна інфекція.

Ведення пацієнтів із закритими та відкритими механічними ушкодженнями, ушкодженнями хребта, кісток таза, термічною травмою.

Конкретні цілі:

- проводити обстеження травмованих пацієнтів, оцінити стан;
- знати етіологію, сприятливі фактори, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, принципи лікування, профілактику механічних та термічних ушкоджень; хірургічної інфекції;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- асистувати лікареві при проведенні складних маніпуляцій;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця;
- накладати гіпсові лонгети та пов'язки;
- надавати невідкладну допомогу при переломах, вивихах, травматичному шоці, синдромі тривалого роздавлювання;
- знати основні критерії діагностики та лікування відповідно до протоколів;
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати принципи профілактики травматизму;
- вміти вести та заповнювати медичну документацію;
- знати чинні накази МОЗ України;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм.
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 1. Клінічне обстеження пацієнтів із закритими механічними ушкодженнями

Організація роботи травматологічного відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму.

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із закритими — переломом, вивихом, синдромом тривалого роздавлювання, травматичним шоком.

Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою до лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, бактеріологічного, імунологічного; рентгенографії, комп'ютерної томографії, МРТ, електроміографії, ультразвукового дослідження). Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій.

Надання невідкладної допомоги пацієнтам із закритими механічними ушкодженнями.

Клінічне обстеження пацієнтів відкритими механічними ушкодженнями

Організація роботи травматологічного відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму.

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із відкритими механічними ушкодженнями — переломом, синдромом тривалого роздавлювання, травматичним шоком.

Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою до лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, бактеріологічного, імунологічного; рентгенографії, комп'ютерної томографії, МРТ, електроміографії, ультразвукового дослідження). Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій.

Надання невідкладної допомоги пацієнтам із відкритими механічними ушкодженнями.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням хребта.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням хребта. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням кісток таза

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням кісток таза. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Тема 2. Клінічне обстеження пацієнтів із термічною травмою (опіки, ураження електричним струмом).

Організація роботи опікового відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з термічною травмою. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою пацієнтів до лабораторних та інструментальних методів обстеження. Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій.

Надання невідкладної допомоги пацієнтам при опіках, ураженні електричним струмом. Дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів із термічною травмою (обмороження)

Організація роботи опікового відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з термічною травмою. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою пацієнтів до лабораторних та інструментальних методів обстеження. Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій.

Надання невідкладної допомоги пацієнтам при обмороженнях. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Ведення пацієнтів із хірургічною інфекцією.

Конкретні цілі:

- проводити обстеження пацієнтів із хірургічною інфекцією, оцінити стан;
- знати етіологію, сприятливі фактори, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, принципи лікування, профілактику хірургічної інфекції;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- асистувати лікареві при проведенні складних маніпуляцій;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця;
- накладати бинтові пов'язки;
- знати основні критерії діагностики та лікування відповідно до протоколів;
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати принципи профілактики правця, сказу;
- вміти вести та заповнювати медичну документацію;
- знати чинні накази МОЗ України;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм.
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Тема 3. Клінічне обстеження пацієнтів із хірургічною інфекцією

Особливості роботи медсестри-бакалавра у гнійному відділенні.

Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). Оцінювання стану дитини. Контроль за складанням плану обстеження. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Профілактика. Особиста гігієна та безпека медичної сестри.

Змістовий модуль 2. Ушкодження та захворювання голови, шиї, грудної клітки, черевної порожнини та їхніх органів, черевної стінки.

Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями голови і шиї, грудної клітки, її органів.

Конкретні цілі:

- диференціювати анатомо-фізіологічні особливості будови голови, шиї, грудної клітки та її органів;
- знати етіологію, провокуючі фактори, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, принципи лікування, профілактику захворювань головного мозку та м'яких тканин голови, органів грудної клітки;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- асистувати лікареві при проведенні складних маніпуляцій;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця;
- надавати невідкладну допомогу при проникаючому пораненні голови;
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати принципи профілактики захворювань;
- вміти вести та заповнювати медичну документацію;
- знати чинні накази МОЗ України;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм;

- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Тема 4. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями голови та шиї

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями та захворюваннями голови та шиї.

Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів надання медичної допомоги.

Надання невідкладної допомоги при проникаючому пораненні голови, переломах кісток черепа, пораненні судин шиї.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями грудної клітки та її органів

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями грудної клітки та її органів. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Диспансеризація. Профілактика.

Невідкладна допомога при ушкодженнях грудної клітки та її органів, при пневмотораксі.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями черевної стінки, органів черевної порожнини, прямої кишки.

Конкретні цілі:

- диференціювати анатомо-фізіологічні особливості будови черевної порожнини, прямої кишки, сечової та статевих систем;
- знати етіологію, провокуючі фактори, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, принципи лікування, профілактику захворювань органів черевної порожнини, прямої кишки, сечової та статевих систем;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- асистувати лікарю при проведенні складних маніпуляцій;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця;
- надавати невідкладну допомогу при проникаючому пораненні живота тощо; при гострій затримці сечі;
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати принципи профілактики захворювань;
- вміти вести та заповнювати медичну документацію;
- знати чинні накази МОЗ України;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час

обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 5. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини.

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини, грижами черевної стінки.

Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Надання невідкладної допомоги при проникаючому пораненні черевної стінки.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Клінічне обстеження пацієнтів з грижами черевної стінки

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини, грижами черевної стінки.

Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Надання невідкладної допомоги при защемленій грижі.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Тема 6. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями жовчного міхура, підшлункової залози, гострими кровотечами в просвіт травного каналу

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із захворюваннями жовчного міхура, підшлункової залози, гострими кровотечами в просвіт травного каналу. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Контроль за організацією режиму. харчування й догляду.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Клінічне обстеження пацієнтів з гострим апендицитом

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з гострим апендицитом, гострою кишковою непрохідністю.

Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при “гострому животі”, інвагінації. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 7. Клінічне обстеження пацієнтів з гострою кишковою непрохідністю

Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з гострим апендицитом, гострою кишковою непрохідністю.

Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при “гострому животі”, інвагінації. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями прямої кишки та навколопрямокишкової клітковини

Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями прямої кишки та навколопрямокишкової клітковини (гемороїдальна хвороба, гострий парапроктит, анальна тріщина, випадіння прямої кишки). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.

Змістовий модуль 3. Захворювання сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок.

Ведення пацієнтів із захворюваннями сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок.

Конкретні цілі:

- диференціювати анатомо-фізіологічні особливості будови сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок;
- знати етіологію, провокуючі фактори, класифікацію, клінічні прояви, діагностику, принципи лікування, профілактику захворювань органів сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок;
- оцінювати результати лабораторних досліджень та інструментальних обстежень;
- асистувати лікарів при проведенні складних маніпуляцій;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця;
- надавати невідкладну допомогу при гострій затримці сечі;
- здійснювати контроль за роботою молодших спеціалістів та навчати медичних сестер складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати принципи профілактики захворювань;
- вміти вести та заповнювати медичну документацію;
- знати чинні накази МОЗ України;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 8. Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями органів сечової системи

Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями органів сечової системи (Сечокам'яна хвороба. Гідронефроз. Пієлонефрит, пієлонефроз, паранефрит. Цистит). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій коліці. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями органів сечової системи

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями органів сечової системи (ушкодження сечового міхура, нирок та сечоводів, сечівника). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій коліці. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи (аденома передміхурової залози, простатит) Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при гострій затримці сечі. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи

Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи (гострий епідідіміт, фімоз, парафімоз.) Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів.

Невідкладна допомога при парафімозі. Диспансеризація. Профілактика захворювань.

Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 9. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями артеріальних судин нижніх кінцівок.

Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями артеріальних судин нижніх кінцівок. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями венозних судин нижніх кінцівок.

Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями венозних судин нижніх кінцівок. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час

інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань.

Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 10. ПМК 1. Клінічне медсестринство в хірургії.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Лаб	Індивідуальна робота	Самостійна робота студента
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ I						
Клінічне медсестринство в хірургії.						
Змістовий модуль 1. Механічні та термічні ушкодження. Ушкодження хребта, кісток таза. Хірургічна інфекція						
Ведення пацієнтів із закритими та відкритими механічними ушкодженнями, ушкодженнями хребта, кісток таза, термічною травмою						
1. Закрита та відкрита механічна травма,	10	2	2		Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем	6
Ведення пацієнтів із хірургічною інфекцією						
2. Термічна травма. Хірургічна інфекція	16	2	4		Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем	10
Разом за змістовим модулем 1	26	4	6			16
Індивідуальна робота (за наявності)						
Змістовий модуль 2. Ушкодження та захворювання голови, шиї, грудної клітки, черевної порожнини та їхніх органів, черевної стінки						
Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями голови і шиї, грудної клітки, її органів						
3. Ушкодження та захворювання голови, шиї. Ушкодження та захворювання грудної клітки та її органів	10	2	2		Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем	6
Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями черевної стінки, органів черевної порожнини, прямої кишки						
4. Ушкодження черевної стінки, органів черевної порожнини. Захворювання органів черевної порожнини	16	6	6		Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем	4
Разом за змістовим	26	8	8			10

<i>модулем 2</i>						
Індивідуальна робота (за наявності)					Згідно переліку індивідуальних завдань	
<i>Змістовий модуль 3. Захворювання сечової та статеві систем, судин нижніх кінцівок.</i>						
Ведення пацієнтів із захворюваннями сечової та статеві систем, судин нижніх кінцівок						
7. Ушкодження та захворювання органів сечової та статеві систем.	5	2	2		Підготовка огляду наукової літератури та написання реферату за однією з тем	1
8. Захворювання судин нижніх кінцівок	8	2	2			4
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	14	4	4			6
Індивідуальна робота (за наявності)						
Усього годин за ПМК І	5		2			3
УСЬОГО ГОДИН	70	16	20			34

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	Кількість годин
МОДУЛЬ І Клінічне медсестринство в хірургії Змістовий модуль 1. Механічні та термічні ушкодження. Ушкодження хребта, кісток таза. Хірургічна інфекція.		
1	Закрита та відкрита механічна травма Роль медичної сестри-бакалавра в організації профілактичної та лікувальної допомоги пацієнтам з закритими та відкритими механічними ушкодженнями. Види закритих травм м'яких тканин: забиття, розтягнення, розрив, струс, роздавлювання. Особливості діагностики, надання першої допомоги та лікування. Вивихи, їхні види, діагностика, клінічні ознаки, методи лікування. Переломи кісток: класифікація, клінічні ознаки, надання першої допомоги. Зростання переломів. Фактори, що уповільнюють зростання. Принципи та методи лікування. Ускладнення переломів. Особливості догляду за травматологічними хворими. Травматичний шок. Причини та сприятливі чинники у виникненні даного захворювання. Діагностика. Клінічна симптоматика. Лікування Уявлення про поранення та рану. Види ран, розподіл їх за характером ушкодження. Клінічні ознаки ран, класифікація за стадіями розвитку інфекційного процесу. Етапи перебігу ранового процесу. Види загоснення ран. Основи надання першої медичної допомоги в разі поранень. Загальні принципи первинного хірургічного оброблення ран. Антибактеріальна, хіміотерапія. Особливості лікування у випадках гнійних ран. Симптоми нагноєння рани, консервативне та хірургічне активне лікування, використання протеолітичних ферментів, загальної та місцевої антибіотикотерапії, УФО, лазера, гіпербаричної оксигенації. Вторинне хірургічне оброблення рани. Особливі види ранової інфекції. Вогнепальні поранення. Особливості перебігу і лікування. Контроль за організацією догляду. Ушкодження хребта, кісток таза Анатомо-фізіологічний огляд. Етіологія та епідеміологія хребтово-спинномозкової травми (ХСМТ). Класифікація. Патоморфологічні зміни. Патогенез травми спинного мозку. Клінічні прояви. Діагностика. Оцінювання функціонального стану пацієнтів за шкалою Х. Френкеля. Лікування. Ускладнення, їхнє лікування та профілактика. Реабілітація хворих з ХСМТ. Експертиза непрацездатності. Ушкодження кісток таза. Етіо-патогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування.	2
2	Термічна травма Опіки. Класифікація опіків за етіологічними чинниками, глибиною ушкодження. Характеристика різних видів опіків. Механізм ушкоджувальної дії електричного струму. Ураження тканин розрядом атмосферного електричного струму (блискавки). Методи визначення площі та глибини опіків. Формулювання діагнозу. Прогнозування тяжкості та наслідків опіків. Організація та сучасні підходи до лікування опіків, опікового шоку. Обмороження. Сприятливі чинники у виникненні обмороження.	2

	Класифікація обморожень за клінічними проявами та ефективністю температурного впливу, глибиною ураження. Визначення глибини обмороження. Формулювання діагнозу. Наслідки обморожень. Традиційні та сучасні підходи у лікуванні пацієнтів з холодовою травмою (консервативне та хірургічне лікування). Хірургічна інфекція Визначення. Чинники розвитку хірургічної інфекції та поширення бактерій в організмі. Класифікація хірургічної інфекції. Сучасні патогени хірургічної інфекції. Вхідні ворота. Реакція макроорганізму. Клінічні прояви гнійно-запального процесу: загальні та місцеві. Загальні принципи лікування гнійної інфекції. Гнійні захворювання шкіри та підшкірної жирової клітковини (фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, гідраденіт, бешиха, еризипелоїд). Гнійне запалення залоз (паротит, мастит), лімфатичних судин та вузлів. Панарицій. Флегмона кисті. Остеомієліт. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування, догляд та профілактика. Загальна гнійна інфекція (сепсис). Етіопатогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція (сказ, сибірка, дифтерія ран, актиномікоз, сифіліс кісток та суглобів). Етіопатогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд. Особливості догляду і лікування ВІЛ-інфікованих у хірургічному стаціонарі.	
	Усього	4
Змістовий модуль 2. Ушкодження та захворювання голови, шиї, грудної клітки, черевної порожнини та їхніх органів, черевної стінки		
3	Ушкодження та захворювання голови Черепно-мозкова травма. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Симптоматика, характерна для черепно-мозкової травми загалом. Клініко-патоморфологічна характеристика окремих форм черепно-мозкової травми струс головного мозку, забиття головного мозку, дифузне аксональне ушкодження, стиснення головного мозку. Діагностика. Загальні принципи та вікові особливості лікування черепно-мозкової травми. Ускладнення та наслідки черепно-мозкової травми. Реабілітація та прогноз для пацієнтів, що перенесли черепно-мозкову травму. Неспецифічні гнійно-запальні захворювання головного мозку (абсцес головного мозку, гострий менінгіт). Етіопатогенетичні чинники. Шляхи розповсюдження інфікуючих агентів. Патоморфологічні ознаки абсцесу головного мозку. Клінічні ознаки. Диференційна діагностика. Діагностичні обстеження та лабораторні дослідження. Лікування — консервативне та оперативне. Ушкодження грудної клітки та її органів Класифікація ушкоджень грудної клітки та її органів. Етіопатогенетичні чинники. Діагностика. Симптоми. Особливості невідкладної допомоги та лікування. Відкрита травма грудної стінки. Пневмоторакс. Піопневмоторакс. Класифікація. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Прогноз. Поранення серця та перикарда. Клінічні ознаки. Ушкодження великих судин грудної порожнини. Клінічні ознаки. Невідкладна допомога та лікування.	2

	Особливості клінічної симптоматики, діагностики та лікування захворювань та ушкоджень стравоходу. Захворювання органів грудної клітки Вроджені вади розвитку грудної клітки (лійкоподібна та кілеподібна деформації, вроджена розщелина грудної клітки, синдром Поланда). Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Вади розвитку легень (аплазія, агенезія, гіпоплазія, вроджені кісти легень). Етіопатогенетичні чинники. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Гострі гнійно-деструктивні захворювання легень. Бактеріальна деструкція легень (БДЛ). Патогенез. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Бронхоектазія. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування та профілактика. Прогноз. Атрезія стравоходу. Причини виникнення. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування. Прогноз. Гострий медіастиніт. Аневризма грудної частини аорти. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.	
4	Ушкодження черевної стінки та органів черевної порожнини. Грижі черевної стінки Закриті ушкодження живота. Відкриті (проникаючі) поранення живота. Ушкодження діафрагми. Ушкодження порожнистих та паренхіматозних органів черевної порожнини. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Перфорація порожнистих органів черевної порожнини. Особливості клінічної симптоматики. Фази перебігу. Лікування перфоративної виразки. Грижі живота. Класифікація, етіо-патогенетичні чинники виникнення. Клінічна симптоматика. Защемлені грижі. Причини та види защемлень. Діагностика. Лікування.	2
5	Захворювання жовчного міхура, підшлункової залози. Гострі кровотечі в просвіт травного каналу Гострий холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Постхолецистектомічний синдром. Гострий панкреатит. Етіо-патогенетичні чинники. Класифікація. Диференційна діагностика. Клінічні ознаки. Інструментальна діагностика. Лікування.	2
6	Гострий апендицит, гостра кишкова непрохідність Гострий апендицит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Особливості клінічного перебігу гострого апендициту. Ускладнення гострого апендициту. Лікування. Гостра кишкова непрохідність. Діагностика та диференційна діагностика гострої кишкової непрохідності. Особливості клінічного перебігу окремих видів гострої кишкової непрохідності (динамічної, странгуляційної, обтураційної, змішаної кишкової непрохідності — інвагінації). Інструментальна діагностика. патогенез гострої кишкової непрохідності. Хірургічна тактика та хірургічне лікування. Захворювання прямої кишки та навколопрямокишкової клітковини Анатомо-фізіологічний огляд. Вроджені аномалії розвитку. Гемороїдальна хвороба. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Гострий парапроктит. Хронічний папапроктит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Анальна тріщина. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.	2

	Випадіння прямої кишки. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Пухлини прямої кишки. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.	
	Усього	8
Змістовий модуль 3. Захворювання сечової та статеві систем, судин нижніх кінцівок.		
7	Ушкодження та захворювання органів сечової та статеві систем. Анатомо-фізіологічний огляд. Симптоми урологічних захворювань. Ушкодження сечового міхура, нирок, сечоводів, сечівника. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування. Сечокам'яна хвороба. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Гідронефроз. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Пієлонефрит, пієлонефроз, паранефрит. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Аденома передміхурової залози. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Цистит. Простатит. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.	2
8	Захворювання судин нижніх кінцівок Анатомо-фізіологічний огляд. Гостра артеріальна непрохідність. Причини розвитку. Класифікація. Клінічна симптоми захворювань. Діагностика. Принципи лікування та догляду. Ускладнення та прогноз. Гострі венозні тромбози. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз. Раціональне харчування. Облітеруючі ураження артерій. Облітеруючий атеросклероз. Облітеруючий тромбангіт. Хвороба Рейно. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз. Хронічна венозна недостатність. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Анатомічна фізіологія. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз.	2
	Усього	4
	Разом	16

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тематичний план семінарських занять – не передбачений.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	К-сть год.
МОДУЛЬ I		
Змістовий модуль 1. Механічні та термічні ушкодження. Ушкодження хребта, кісток таза. Хірургічна інфекція		
Ведення пацієнтів із закритими та відкритими механічними ушкодженнями, ушкодженнями хребта, кісток таза, термічною травмою.		
1.	Тема 1. Клінічне обстеження пацієнтів із закритими механічними ушкодженнями Організація роботи травматологічного відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із закритими — переломом, вивихом, синдромом тривалого роздавлювання, травматичним шоком. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою до лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, бактеріологічного, імунологічного; рентгенографії, комп'ютерної томографії, МРТ, електроміографії, ультразвукового дослідження). Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій. Надання невідкладної допомоги пацієнтам із закритими механічними ушкодженнями. Клінічне обстеження пацієнтів відкритими механічними ушкодженнями Організація роботи травматологічного відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із відкритими механічними ушкодженнями — переломом, синдромом тривалого роздавлювання, травматичним шоком. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою до лабораторних та інструментальних методів обстеження (ЗАК, ЗАС, бактеріологічного, імунологічного; рентгенографії, комп'ютерної томографії, МРТ, електроміографії, ультразвукового дослідження). Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій. Надання невідкладної допомоги пацієнтам із відкритими механічними ушкодженнями. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням хребта. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням хребта. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням кісток таза Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженням кісток таза. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікареві під	2

	час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.	
2.	Тема 2. Клінічне обстеження пацієнтів із термічною травмою (опіки, ураження електричним струмом). Організація роботи опікового відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з термічною травмою. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою пацієнтів до лабораторних та інструментальних методів обстеження. Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій. Надання невідкладної допомоги пацієнтам при опіках, ураженні електричним струмом. Дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів із термічною травмою (обмороження) Організація роботи опікового відділення лікарні. Вимоги медичної сестри-бакалавра до персоналу щодо дотримання санітарно-протиепідемічного режиму. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з термічною травмою. Обґрунтування попереднього діагнозу, складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за підготовкою пацієнтів до лабораторних та інструментальних методів обстеження. Асистування медсестри-бакалавра при проведенні складних маніпуляцій. Надання невідкладної допомоги пацієнтам при обмороженнях. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.	2
Ведення пацієнтів із хірургічною інфекцією		
3.	Тема 3. Клінічне обстеження пацієнтів із хірургічною інфекцією Особливості роботи медсестри-бакалавра у гнійному відділенні. Клінічне обстеження (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). Оцінювання стану дитини. Контроль за складанням плану обстеження. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних обстежень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Профілактика. Особиста гігієна та безпека медичної сестри.	2
	Усього	6
Змістовий модуль 2. Ушкодження та захворювання голови, шиї, грудної клітки, черевної порожнини та їхніх органів, черевної стінки		
Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями голови і шиї, грудної клітки, її органів		
4.	Тема 4. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями голови та шиї Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями та захворюваннями голови та шиї. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів надання медичної допомоги. Надання невідкладної допомоги при проникаючому пораненні голови,	2

	переломах кісток черепа, пораненні судин шії. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями грудної клітки та її органів Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями грудної клітки та її органів. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколу. Диспансеризація. Профілактика. Невідкладна допомога при ушкодженнях грудної клітки та її органів, при пневмотораксі. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.	
Ведення пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями черевної стінки, органів черевної порожнини, прямої кишки		
5.	Тема 5. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини. Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини, грижами черевної стінки. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при проникаючому пораненні черевної стінки. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом. Клінічне обстеження пацієнтів з грижами черевної стінки Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з ушкодженнями черевної стінки та органів черевної порожнини, грижами черевної стінки. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз рентгенограм, лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при защемленій грижі. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.	2
6.	Тема 6. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями жовчного міхура, підшлункової залози, гострими кровотечами в просвіт травного каналу Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) із захворюваннями жовчного міхура, підшлункової залози, гострими кровотечами в просвіт травного каналу. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Оцінювання та аналіз лабораторних, функціональних та інструментальних методів обстеження. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Контроль за організацією режиму. харчування й догляду. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом. Клінічне обстеження пацієнтів з гострим апендицитом Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія,	2

	аускультация) з гострим апендицитом, гострою кишковою непрохідністю. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при “гострому животі”, інвагінації. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.	
7.	Тема 7. Клінічне обстеження пацієнтів з гострою кишковою непрохідністю Клінічне обстеження пацієнтів (анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з гострим апендицитом, гострою кишковою непрохідністю. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при “гострому животі”, інвагінації. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями прямої кишки та навколопрямокишкової клітковини Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями прямої кишки та навколопрямокишкової клітковини (гемороїдальна хвороба, гострий парапроктит, анальна тріщина, випадіння прямої кишки). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забором матеріалу на дослідження тощо.	2
	Усього	8
Змістовий модуль 3. Захворювання сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок.		
Ведення пацієнтів із захворюваннями сечової та статевих систем, судин нижніх кінцівок		
8.	Тема 8. Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями органів сечової системи Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями органів сечової системи (Сечокам’яна хвороба. Гідронефроз. Пієлонефрит, пієлофроз, паранефрит. Цистит). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій коліці. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями органів сечової системи Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями органів сечової системи	2

	(ушкодження сечового міхура, нирок та сечоводів, сечівника). Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при гострій затримці сечі, гострій нирковій коліці. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи (аденома передміхурової залози, простатит) Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при гострій затримці сечі. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи Клінічне обстеження пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів статеві системи (гострий епідідіміт, фімоз, парафімоз.) Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Невідкладна допомога при парафімозі. Диспансеризація. Профілактика захворювань. Дотримання протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.	
9.	Тема 9. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями артеріальних судин нижніх кінцівок. Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями артеріальних судин нижніх кінцівок. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень. Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо. Клінічне обстеження пацієнтів із захворюваннями венозних судин нижніх кінцівок. Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями венозних судин нижніх кінцівок. Оцінювання стану пацієнта. Обґрунтування попереднього діагнозу. Асистування лікарів під час інструментальних обстежень (рентгенологічного, цистоскопії, радіоізотопної реографії тощо). Оцінювання результатів досліджень.	2

	Складання плану лікування відповідно до протоколів. Профілактика захворювань. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.	
	Усього	4
10.	Підсумковий модульний контроль І. Клінічне медсестринство в хірургії.	2
	Разом	20

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Тематичний план лабораторних занять – не передбачений.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
	Модуль 1. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи та захворюваннями сполучної тканини Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної та травної системи. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем	
1	Синдром тривалого роздавлювання. Причини та сприятливі чинники у виникненні цього захворювання. Діагностика. Клінічні ознаки. Лікування	2
2	Травматичний шок. Причини та сприятливі чинники у виникненні цього захворювання. Діагностика. Клінічні ознаки. Лікування	2
3	Реабілітація хворих із хребтово-спинномозковою травмою. Експертиза непрацездатності	2
4	Опікова хвороба. Умови для її виникнення, стадії, клінічні ознаки. Лікування	2
5	Традиційні та сучасні підходи у лікуванні пацієнтів з холодовою травмою (консервативне та хірургічне лікування)	2
6	Наказ МОЗ України № 198 від 05.08.1999 р. “Про вдосконалення профілактики, діагностики та лікування правця”	2
7	Анаеробна газова інфекція (газова гангрена). Етіо-патогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд	2
8	Туберкульоз кісток, суглобів та хребта, туберкульозний лімфаденіт. Етіопатогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд	2
9	Вроджені вади розвитку голови. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Лікування	1
10	Пухлини головного мозку. Етіологія. Епідеміологія, патогенез. Класифікація. Патофізіологія основних симптомів та їх клінічний прояв. Вогнищеві симптоми. Загальноомозкові (гіпертензійні) симптоми. Діагностика та лікування пухлин головного мозку. Експертиза непрацездатності	1
11	Респіраторний дистрес-синдром дорослих. Причини виникнення. Клінічні ознаки. Патогенетичні зміни. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування	2
12	Тромбоемболія легеневої артерії. Легенева кровотеча. Клінічні ознаки, діагностика, невідкладна допомога, особливості лікування	2
13	Гострі кровотечі в просвіт травного каналу. Причини виникнення. Діагностика джерела кровотечі. Клінічні ознаки і діагностика. Інфузійна і медикаментозна коригувальна терапія	2
14	Пухлини прямої кишки. Етіо-патогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування	1
15	Гострий епідіміт. Гострий орхіт. Фімоз, парафімоз. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування	1
16	Хвороба Рейно. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічна симптоми. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз	2
17	Гострі венозні тромбози. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз. Раціональне харчування	2
18	Посттромбофлебітичний синдром. Етіологія. патогенез і гемодинаміка. Класифікація. Клінічні ознаки	2
19	Діабетична ангіопатія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування	2
	Разом	34

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (ICPC) залежить від її обсягу і значимості, але не більше 3 балів за модуль загалом. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

1. Участь у роботі студентського наукового гуртка без виступу на студентській науковій конференції (з відвідуванням не менше половини його засідань) – 1 бал.
2. Виступ з науковою працею на студентській науковій конференції – 2 бали.
3. Опублікування доповідей в журналах (тези, статті) – 3 бали.
4. Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графлогічні схеми практичних занять, тощо) – 1 бал.
5. Виготовлення стендів – 2 бали.
6. Підготовка рефератів (2 бали) на теми:

- Амніотичні перетяжки і вроджена ампутація кінцівок. Клінічні ознаки. Лікування
- Анаеробна газова інфекція (газова гангрена). Етіо-патогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд
- Атрезія стравоходу. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування. Післяопераційні ускладнення
- Вроджена трахеостравохідна норія. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування
- Вроджені вади розвитку голови. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Лікування
- Гострий епідіміт. Гострий орхіт. Фімоз, парафімоз. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування
- Гострі венозні тромбози. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз. Раціональне харчування
- Гострі кровотечі в просвіт травного каналу. Причини виникнення. Діагностика джерела кровотечі. Клінічні ознаки і діагностика. Інфузійна і медикаментозна коригувальна терапія
- Діабетична ангіопатія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування
- Класифікація. Клінічна симптоми. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз
- Опікова хвороба. Умови для її виникнення, стадії, клінічні ознаки. Лікування
- Посттромбофлебітичний синдром. Етіологія. патогенез і гемодинаміка. Класифікація. Клінічні ознаки.
- Пухлини головного мозку. Етіологія. Епідеміологія, патогенез. Класифікація. Патофізіологія основних симптомів та їх клінічний прояв. Вогнищеві симптоми. Загальнономозкові (гіпертензійні) симптоми. Діагностика та лікування пухлин головного мозку. Експертиза непрацездатності
- Реабілітація хворих із хребтово-спинномозковою травмою. Експертиза непрацездатності
- Респіраторний дистрес-синдром дорослих. Причини виникнення. Клінічні ознаки. Патогенетичні зміни. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування
- Синдром тривалого роздавлювання. Причини та сприятливі чинники у виникненні цього захворювання. Діагностика. Клінічні ознаки. Лікування
- Травматичний шок. Причини та сприятливі чинники у виникненні цього захворювання. Діагностика. Клінічні ознаки. Лікування

- Традиційні та сучасні підходи у лікуванні пацієнтів з холодовою травмою (консервативне та хірургічне лікування)
- Тромбоемболія легеневої артерії. Легенева кровотеча. Клінічні ознаки, діагностика, невідкладна допомога, особливості лікування
- Туберкульоз кісток, суглобів та хребта, туберкульозний лімфаденіт. Етіопатогенетичні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, лікування та догляд
- Хвороба Рейно. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання.

10. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Організація профілактичної та лікувальної допомоги дітям, обов'язки медсестри-бакалавра щодо їх виконання.
2. Переломи кісток. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Ускладнення. Профілактика.
3. Вивихи. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
4. Синдром тривалого роздавлювання. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Стадії розвитку. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика ускладнень.
5. Травматичний шок. Етіологія. Патогенез. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
6. Рани. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика ускладнень.
7. Опіки. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Методи визначення площі опіків. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
8. Відмороження. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
9. Електротравма. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика. Надання невідкладної допомоги.
10. Опікова хвороба. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
11. Фурункул. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
12. Карбункул. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
13. Абсцес. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
14. Флегмона. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
15. Гідраденіт. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
16. Бешиха. Етіологія. Сприятливі чинники. Стадії захворювання. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
17. Еризипелойд. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
18. Мастит. Етіологія. Сприятливі чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
19. Лімфаденіт, лімфангіт. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
20. Остеомієліт. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика.
21. Анаеробна газова інфекція (газова гангрена) Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Профілактика.
22. Хронічна специфічна інфекція. Етіологія. Сприятливі чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування. Профілактика.
23. Пухлини головного мозку. Етіологія. Епідеміологія, патогенез. Класифікація. Патофізіологія основних симптомів та їх клінічний прояв.
24. Вогнищеві симптоми. Загальноомозкові (гіпертензійні) симптоми. Діагностика та лікування пухлин головного мозку. експертиза непрацездатності.
25. Вроджені вади розвитку голови. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
26. Абсцес головного мозку. Етіологія. Патогенез. Шляхи розповсюдження інфікуючих агентів. Діагностичні обстеження та лабораторні дослідження. Лікування.
27. Загальні принципи та вікові особливості лікування черепно-мозкової травми. Ускладнення та наслідки черепно-мозкової травми. Реабілітація і прогноз для пацієнтів, що перенесли черепно-мозкову травму.
28. Класифікація ушкоджень грудної клітки та її органів. Етіо-патогенетичні чинники. Діагностика. Клінічні ознаки. Особливості невідкладної допомоги та лікування.

29. Респіраторний дистрес-синдром дорослих. Причини виникнення. Патогенетичні зміни. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування.
30. Відкрита травма грудної стінки. Пневмоторакс. Піопневмоторакс. Класифікація. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Прогноз.
31. Поранення серця та перикарда. Клінічні ознаки. Діагностичні ознаки поранення серця.
32. Ушкодження великих судин грудної порожнини. Клінічні ознаки. Невідкладна допомога та лікування.
33. Особливості клінічної симптоматики, діагностики та лікування захворювань та ушкоджень стравоходу.
34. Вроджені вади розвитку грудної клітки (лійкоподібна та кілеподібна деформації, вроджена розщілині грудної клітки, синдром Поланда). Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
35. Вади розвитку легенів (аплазія, агенезія, гіпоплазія, вроджені кісти легенів). Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
36. Гострі гнійно-деструктивні захворювання легень. Бактеріальна деструкція легенів (БДЛ). Патогенез. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
37. Бронхоектазія. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування та профілактика. Прогноз.
38. Тромбоемболія легеневої артерії. Клінічні ознаки, діагностика, невідкладна допомога, особливості лікування.
39. Атрезія стравоходу. Причини виникнення. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування. Прогноз.
40. Гострий медіастиніт. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
41. Аневризма грудної частини аорти. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
42. Закриті ушкодження живота. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
43. Відкриті (проникаючі) поранення живота. Ушкодження діафрагми. Ушкодження порожнистих та паренхіматозних органів черевної порожнини. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
44. Перфорація порожнистих органів черевної порожнини. Особливості клінічної симптоматики. Фази перебігу. Лікування перфоративної виразки.
45. Грижі живота. Класифікація, етіопатогенетичні чинники виникнення. Клінічні ознаки. Защемлені грижі. Причини та види защемлень. Діагностика. Лікування.
46. Гострий холецистит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Диференційна діагностика. Клінічні ознаки. Інструментальна діагностика. Лікування.
47. Жовчнокам'яна хвороба. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Диференційна діагностика. Клінічні ознаки. Інструментальна діагностика. Лікування.
48. Постхолецистектомічний синдром. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Інструментальна діагностика. Лікування.
49. Гострий панкреатит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Диференційна діагностика. Клінічні ознаки. Інструментальна діагностика. Лікування.
50. Гострі кровотечі в просвіт травного каналу. Причини виникнення. Діагностика джерела кровотечі. Клінічні ознаки і діагностика. Інфузійна і медикаментозна коригувальна терапія.
51. Гострий апендицит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Особливості клінічного перебігу гострого апендициту. Ускладнення гострого апендициту. Лікування.
52. Гостра кишкова непрохідність. Діагностика та диференційна діагностика гострої кишкової непрохідності. Особливості клінічного перебігу окремих видів гострої кишкової непрохідності (динамічної, странгуляційної, обтураційної, змішаної кишкової непрохідності — інвагінації). Інструментальна діагностика. патогенез гострої кишкової непрохідності. Хірургічна тактика та хірургічне лікування.
53. Анатомо-фізіологічний огляд. Симптоми урологічних захворювань.

54. Ушкодження сечового міхура, нирок, сечоводів, сечівника. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Лікування.
55. Сечокам'яна хвороба. Етіопатогенетичні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
56. Гідронефроз. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
57. Пієлонефрит, пієнефроз, паранефрит. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
58. Аденома передміхурової залози. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
59. Цистит. Простатит. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
60. Гострий епідідіміт. Гострий орхіт. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
61. Фімоз, парафімоз. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.
62. Гострий парапроктит. Хронічний папапроктит. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
63. Анальна тріщина. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
64. Випадіння прямої кишки. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
65. Пухлини прямої кишки. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
66. Гостра артеріальна непрохідність. Причини розвитку. Класифікація. Клінічні ознаки захворювань. Діагностика. Принципи лікування та догляду. Ускладнення та прогноз.
67. Гострі венозні тромбози. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз. Раціональне харчування.
68. Облітеруючі ураження артерій. Облітеруючий атеросклероз. Етіо-патогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз.
69. Облітеруючий тромбангіт. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз.
70. Хвороба Рейно. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз.
71. Хронічна венозна недостатність. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Анатомічна фізіологія. Етіопатогенетичні чинники виникнення захворювання. Класифікація. Клінічні ознаки. Методи діагностики. Принципи лікування та профілактики. Ускладнення та прогноз.
72. Посттромбофлебітичний синдром. Етіологія. патогенез і гемодинаміка. Класифікація. Клінічні ознаки.
73. Діабетична ангіопатія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
74. Етіологія та епідеміологія хребтово-спинномозкової травми (ХСМТ). Класифікація. Патоморфологічні зміни. Патогенез травми спинного мозку. Клінічні ознаки. Діагностика. Оцінка функціонального стану пацієнтів за шкалою Х. Френкеля. Лікування. Ускладнення, їх лікування та профілактика Реабілітація хворих з ХСМТ. Експертиза непрацездатності.
75. Ушкодження кісток таза. Етіопатогенетичні чинники. Класифікація. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
76. Вроджені вади розвитку. Вроджена трахеостравохідна нориця. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування.
77. Вроджені вади розвитку. Атрезія стравоходу. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування. Післяопераційні ускладнення.
78. Вади розвитку опорно-рухового апарату. Вроджена м'язова кривошия. Причини виникнення. Клінічні ознаки. Діагностика. Лікування.
79. Амніотичні перетяжки і вроджена ампутація кінцівок. Клінічні ознаки. Лікування.
80. Вроджений вивих стегна. Етіологічні чинники. Патогенез. Діагностика. Клінічні ознаки. Лікування. Вроджена клишоногість. Етіологічні чинники. Клінічні ознаки. Лікування.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Проведення суб'єктивних та об'єктивних методів обстеження (анамнезу, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії) пацієнтів.
2. Асистування лікареві при складних інструментальних методах обстеження: плевральної, спинномозкової, стернальної пункцій, трепанобіобсії тощо.
3. Оцінювання результатів лабораторних досліджень та інструментальних обстежень.
4. Проведення первинної хірургічного оброблення рани.
5. Надання невідкладної допомоги при:
 - переломах (закритих та відкритих);
 - вивихах;
 - травматичному шоці;
 - синдромі тривалого роздавлювання;
 - термічних опіках;
 - хімічних опіках;
 - обмороженні;
 - ураженні електрострумом;
 - ураженні блискавкою;
 - проникаючих пораненнях черепа;
 - переломах кісток голови;
 - черепно-мозкові травми;
 - пневмотораксі;
 - анафілактичному шоці;
 - носовій, легеневій, шлункових кровотечах;
 - при ушкодженні магістральних судин шиї;
 - парезі кишківника;
 - “гострому животі”;
 - зупинці дихання та серця;
 - гострій затримці сечі;
 - напади ниркової коліки;
 - переломах хребта;
 - при переломах кісток тазу.
6. Контроль за лікувально-охоронним та санітарно-протиепідемічним режимом лікувально-профілактичних закладах.
7. Ведення медичної документації.
8. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни «Клінічне медсестринство в хірургії» використовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме:

- за джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;
- за логікою навчального процесу: аналітичний (визначення загального стану хворого та основних ознак хвороби), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку основних ознак захворювань, визначення найоптимальніших заходів по забезпеченню ефективного догляду за хворим), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод, дедуктивний, їх поєднання – традуктивний метод;
- за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Поєднуючи та узагальнюючи наведені вище методи навчання, при вивченні дисципліни доцільними є такі методи організації навчальних занять як:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.

- Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" виді.
- Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.
- Даний метод знаходить широке застосування у вузі для передачі великого масиву інформації.
- Інформаційно-рецептивний метод сам по собі не формує в студента умінь і навичок використання отриманих знань і не гарантує їх свідомого й міцного запам'ятовування.

2. Репродуктивний метод (репродукція - відтворення)

- Застосування вивченого на основі зразка або правила.
- Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписаннями, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях.
- Організовується діяльність студентів за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю.
- Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передуює репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).
- Не гарантує розвитку творчих здатностей студентів.

3. Метод проблемного викладу.

- Педагог до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів.
- Показує спосіб рішення поставленого завдання.
- Спосіб досягнення мети - розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів.
- Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку.
- Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.
- Підхід широко використовується в практиці ВНЗ.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод.

- Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань.
- Пошук рішення відбувається під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок.
- Процес мислення здобуває продуктивний характер.
- Процес мислення поетапно направляється й контролюється педагогом або самими учнями на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками.
- Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквіумах.

5. Дослідницький метод.

- Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів.
- Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру.
- Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання).
- У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.
- Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією, стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок.

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка з дисципліни “Клінічне медсестринство в хірургії” є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів і включає три форми контролю рівня знань студентів.

1. Початковий рівень визначається на першому практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах (“Анатомія людини”, “Фізіологія”, “Мікробіологія”, “Основи латинської мови з медичною термінологією”, “Основи психології та міжособове спілкування”, “Фармакологія та медична рецептура”, “Ріст і розвиток людини”, “Основи медсестринства”, “Медсестринство в хірургії”). Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

2. Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль практичних навичок, вирішення ситуаційних та тестових завдань.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Підсумковий контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форми контролю

Початковий рівень визначається на першому практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах. Контроль проводять методом фронтального усного опитування..

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок (стандартизованих за методикою виконання).

Підсумковий контроль проводиться на останньому практичному занятті після завершення модуля (підсумковий модульний контроль).

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок по відповідній темі заняття здійснюється як під час поточного контролю, так і при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які:

- *відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття;*
- *одержали на аудиторних навчальних заняттях позитивні оцінки («5», «4», «3»);*
- *при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.*
- *отримали не менше 75% вірних відповідей за підсумками тестового контролю на порталі дистанційної підготовки студентів до ЄДКІ “Крок Б. Сестринська справа” (123.bsmtu.edu.ua) з дисципліни «Клінічне медсестринство в хірургії» в online режимі.*

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Проведення підсумкового контролю включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав *не менше 50 балів.*

Підсумковий контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи.

Підсумковий модульний контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи:

I етап – тестовий комп'ютерний контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 30 тестів, які оцінюються в 1 бал за кожен тест.

II етап – розв'язування ситуаційних задач (2) або індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 10 контрольних запитань.

III етап - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінка з дисципліни визначається відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою практики.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%) за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей під час кожного з практичних занять та під час самостійної роботи у відділенні стаціонару. Для контролю застосовують наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу. Вага кожної теми в балах у межах одного модуля має бути однаковою і визначається кількістю тем в модулі.

Оцінка «ВІДМІННО» виставляється у випадку, коли студент повністю володіє теоретичними засадами засвоєваних практичних дій, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує ситуаційні задачі різного ступеню складності; активно опановує практичною частиною заняття та методично правильно демонструє передбачені програмою практичні навички та вірно діє у змодульованих клінічних ситуаціях; проявляє ініціативу діє під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи більший обсяг робіт, ніж запланована мінімальна кількість маніпуляцій та процедур.

Оцінка «ДОБРЕ» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі ситуаційні задачі, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках; виконує передбачені для опанування практичні навички, але може припускатися окремих несуттєвих помилок, які виправляє самостійно; активно працює під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи запланований мінімум маніпуляцій та процедур.

Оцінка «ЗАДОВІЛЬНО» ставиться студентові на основі його знань основного змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, автоматичному засвоєнні найсуттєвіших практичних навичок. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує ситуаційні задачі, відчувачи складнощі у простих випадках; студент не завжди спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно; здатний виконати основні практичні завдання та діяти у змодульованих клінічних ситуаціях тільки після відповідних зауважень та допомоги викладача; при проведенні самостійної роботи виникають труднощі, вирішити які студент потенційно може за допомогою викладача або медичного персоналу лікарні.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам оцінки «3 бали»; студент пасивно поводить себе на занятті та під час самостійної роботи, має явні труднощі при вирішенні ситуаційних завдань, засвоєнні практичних навичок, не здатен приймати рішення та діяти у типових клінічних ситуаціях, навіть після відповідних зауважень та корекції викладача.

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

- *Модуль 1 (9 практичних занять):* оцінка "відмінно" – 13 балів, оцінка "добре" – 11 балів, оцінка "задовільно" – 8 балів, оцінка "незадовільно" - 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті:

- *Модуль 1 – 120 (13 x 9+3 бали за індивідуальну роботу).*

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті:

- *Модуль 1 – 72 бали (9 x 8),*

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які:

- *відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття;*
- *одержали на аудиторних навчальних заняттях позитивні оцінки («5», «4», «3»);*
- *при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.*
- *отримали не менше 75% вірних відповідей за підсумками тестового контролю на порталі дистанційної підготовки студентів до ЄДКІ “Крок Б. Сестринська справа” (123.bsui.edu.ua) з дисципліни «Клінічне медсестринство в хірургії» в online режимі.*
- *отримали за поточну діяльність не менше:*
 - *Модуль 1 - 72 бали,*

КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 70/2,33	2 (№№ 1-9) ПМК (№10)	9	13	11	8	0	3	72

Примітка:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті:

- *Модуль 1* – 120 (13 x 9+3 бали за індивідуальну роботу).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті:

- *Модуль 1* – 72 бали (9 x 8),

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає **80**, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичну навичку виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів. Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль), становить 200 балів.

Оцінка з дисципліни "Клінічне медсестринство в хірургії" виставляється студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни, та являє собою середнє арифметичне оцінок за модулі, на які структурована дисципліна.

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент

Методичне забезпечення лекцій:

1. Конспекти лекцій.
2. Розширені плани лекцій.

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Плани практичних занять.
2. Методичні розробки практичних занять для викладачів.
3. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
4. Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.
5. Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем, змістових модулів.
6. Кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів.
7. Інструкції по роботі з фантомами та муляжами з відпрацювання практичних навичок.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів:

1. Методичні вказівки для передаудиторної підготовки до практичних занять.
2. Методичні інструкції з виконання практичних навичок.
3. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Методичне забезпечення післятестацийного моніторингу студентів:

1. Тестові питання, задачі, завдання або кейси для післятестацийного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни.

Весь матеріал який необхідний для вивчення при підготовці до кожного практичного заняття та тем віднесених для самостійного вивчення розміщені в електронному середовищі Moodle.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Догоспітальна допомога при травмах. International Trauma Life Support: пер. з англ. 9-го вид. / Рой Л. Елсон, Кайї Г. Ган, Джон Е.Кемпбелл ; наук. ред. пер. : д-р мед. наук А.О. Волосовець. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – XXII, 448 с.,
2. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: Навч. посіб. для студ. мед. (фарм.) закладів фахової передвищої та вищої освіти. — 4-те вид., стер. Рекомендовано МОЗ, Рекомендовано вченою радою ВінНМУ / За ред. В.С. Тарасюка. — К., 2021. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
3. Хірургія: Підручник для студ. мед. (фарм.) закладів фахової передвищої освіти. — 5-те вид. Затверджено МОЗ / Усенко О.Ю., Білоус Г.В., Путінцева Г.Й. — К., 2021. — 416 с., тв. пал., (ст. 7 пр.).
4. Гнійно-септична хірургія: Навч. посіб. для студ. мед. ВНЗ, лікарів-інтернів, лікарів-практиків та науковців. Рекомендовано вченою радою ЗМАПО / С.Д. Шаповал. — К., 2019. — 192 с., пал.тв., (ст. 22 пр.).
5. Клінічне медсестринство в хірургії. / В.С.Тарасюк, А.О.Новицький, Л.А. Новицька .- Київ: "Медицина", 2019.- 361 с.

Допоміжна

1. Боброва Л.М. Методичні рекомендації до проведення переддипломної практики для студентів медичних училищ та коледжів. Київ: Медицина, 2017.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: Навч. посіб. для ВНЗ I–III р.а. 3-те вид., перероб. і доп. Затверджено МОЗЛ.С. Савка.Л.І. Резнікова, О.І. Коцар; за ред Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова К.,: ВСВ Медицина, 2019 – 600 с.
3. Загальна хірургія: Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. — 3-тє вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / Хіміч С.Д., Желіба М.Д., Герич І.Д. та ін.; За ред. С.Д. Хіміча. — К., 2018. — 608 с., тв. пал., (ст. 5 пр.).
4. Ковальчук І.В. Переддипломна практика молодших медичних сестер. Київ: Моріон, 2013.
5. Медицина в різних природних умовах: посібник з надання першої та невідкладної догоспітальної медичної допомоги: пер. 7-го англ. вид. / Тейт Хігінс, Алі С. Арасту, Пол С. Ауербах ; наук. ред. пер. Антон Волосовець. – К. : ВСВ «Медицина», 2024. – 384с.
6. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник /І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. Київ: ВСВ "Медицина", 2023. — 560 с.
7. Невідкладні стани в хірургії: Навч. посіб. для мед. ВНЗ I—III р.а. Затверджено МОЗ / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; За ред. Л.М. Ковальчука. — К., 2017. — 560 с., тв. пал., (ст. 10 пр.).
8. Основи медсестринства в модулях: Навч. посіб. для мед. учил., коледжів, акад., інст. медс-ва. — 3-тє вид., випр. Затверджено МОЗ / Касевич Н.М. — К., 2018. — 480 с., тв. пал., (ст. 10 пр.).
9. Паліативна медицина: підручник / В.Й. Шатило, П.В. Яворський. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 200 с.
10. Паліативно-хоспісна допомога: Навч. посіб. для студ. мед. закладів фахової передвищої та вищої освіти, лікарів-інтернів, сімей. лікарів. — 2-ге вид. Затверджено МОЗ / Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. — К., 2021. — 328 с. + 4 с. кольор. вкл., тв. пал., (ст. 12 пр.).
11. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: Навч. посіб. для студ. мед. (фарм.) закладів фахової передвищої та вищої освіти. — 4-те вид., стер. Рекомендовано МОЗ, Рекомендовано вченою радою ВінНМУ / За ред. В.С. Тарасюка. — К., 2021. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
12. Сестринська справа: Підручник для мед. училищ, коледжів, інст. медс-ва. — 3-тє вид., випр. Затверджено МОЗ / За ред. В.І. Литвиненка, Н.М. Касевич. — К., 2017. — 816 с., тв. пал., (ст. 6 пр.).

13. American Nurses Association. (2015). Nursing: Scope and standards of practice. American Nurses Association.
14. Berman, A., Snyder, S. J., Kozier, B., & Erb, G. (2016). Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice. Pearson.
15. Black, J. M., & Hawks, J. H. (2017). Medical-Surgical Nursing: Clinical Management for Positive Outcomes. Saunders.
16. Brown, D., Edwards, H., Seaton, L., & Buckley, T. (Eds.). (2018). Lewis's Medical-Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. Elsevier Health Sciences.
17. Burkhardt, M. A., & Nathaniel, A. K. (2017). Ethics & issues in contemporary nursing. Cengage Learning.
18. Carpenito-Moyet, L. J. (2017). Nursing Diagnosis: Application to Clinical Practice. Wolters Kluwer.
19. Doenges, M. E., Moorhouse, M. F., & Murr, A. C. (2018). Nurse's pocket guide: Diagnoses, prioritized interventions, and rationales. F. A. Davis Company.
20. Evans A., Dahlin C., Dunning T., Hanks G., Smith T. Oxford Handbook of Palliative Nursing. Oxford: Oxford University Press, 2019.
21. Fischbach, F. T., & Dunning III, M. B. (2014). A Manual of Laboratory and Diagnostic Tests. Wolters Kluwer.
22. Guidelines for Preceptorship and Mentorship in Nursing. Geneva: World Health Organization, 2017.
23. Hinkle, J. L., & Cheever, K. H. (2017). Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing. Wolters Kluwer.
24. Jarvis, C. (2019). Physical Examination & Health Assessment. Elsevier.
25. Kee, J. L., Hayes, E. R., & McCuiston, L. E. (2018). Pharmacology: A Patient-Centered Nursing Process Approach. Elsevier Health Sciences.
26. Kozier, B., Erb, G., Berman, A., Snyder, S., & Levett-Jones, T. (2017). Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice. Pearson Australia.
27. Lewis, S. L., Bucher, L., Heitkemper, M. M., Harding, M. M., Kwong, J., & Roberts, D. (2016). Medical-Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. Mosby.
28. McKinney, E. S., James, S. R., Murray, S. S., & Ashwill, J. (2016). Maternal-Child Nursing. Elsevier Health Sciences.
29. Molyneux J., Lewis S. Critical Care Nursing: Observations, Assessments and Care. Hoboken: Wiley-Blackwell, 2017.
30. National Council of State Boards of Nursing. (2019). NCLEX-RN Detailed Test Plan. Retrieved from https://www.ncsbn.org/2019_RN_Detailed_Test_Plan_Candidate.pdf
31. Perry, A. G., Hockenberry, M. J., Lowdermilk, D. L., & Wilson, D. (2017). Maternal Child Nursing Care. Elsevier Health Sciences.
32. Perry, A. G., Potter, P. A., Ostendorf, W. R., & Cavanagh, S. J. (2017). Clinical Nursing Skills & Techniques. Elsevier.
33. Potter, P. A., Perry, A. G., Stockert, P., & Hall, A. (2016). Fundamentals of Nursing. Elsevier Health Sciences.
34. Smeltzer, S. C., Bare, B. G., Hinkle, J. L., & Cheever, K. H. (2017). Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing. Wolters Kluwer.
35. Taylor, C., Lillis, C., Lynn, P., & LeMone, P. (2018). Fundamentals of Nursing: The Art and Science of Person-Centered Nursing Care. Wolters Kluwer.
36. The Royal Marsden Hospital Manual of Clinical Nursing Procedures. Oxford: Wiley-Blackwell, 2015.
37. Tolle S., Borneman T. Hospice and Palliative Care: The Essential Guide. New York: Springer Publishing Company, 2018.
38. Townsend, M. C., & Morgan, K. I. (2016). Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice. F.A. Davis Company.

Інформаційні ресурси

1. Дистанційне середовище "MOODLE" БДМУ. – Дисципліна «Клінічне медсестринство в хірургії» Методичні вказівки. Конспекти. Ситуаційні задачі. Тести для самоконтролю. Аудіо- та відеоматеріали, мультимедійні презентації. <http://moodle.bsmu.edu.ua/course/view.php?id=1149>
2. Місія Глобального Альянсу Медичних Знань (Global Medical Knowledge Alliance, GMKA) <https://gmka.org/uk/about/>
3. Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ): AHRQ provides evidence-based resources and tools for improving patient care, including clinical guidelines, quality measures, and patient safety initiatives. (<https://www.ahrq.gov/>)
4. American Academy of Family Physicians (AAFP): The AAFP website offers resources and educational materials on primary care and patient-centered approaches to healthcare. (<https://www.aafp.org/>)
5. American Association of Critical-Care Nurses (AACN) - <https://www.aacn.org/> Веб-сайт Американської асоціації медсестер критичної допомоги, який надає доступ до ресурсів, статей, вебінарів та інших матеріалів, пов'язаних з хірургічним медсестринством.
6. American Heart Association (AHA): The official website of the American Heart Association, offering resources and guidelines on cardiovascular health and patient care. (<https://www.heart.org/>)
7. American Medical Association (AMA): The AMA website provides resources, guidelines, and best practices for physicians and healthcare professionals, including information on patient care and practice management. (<https://www.ama-assn.org/>)
8. American Nurses Association (ANA) - <https://www.nursingworld.org/> ANA є професійною асоціацією медсестер, і їх веб-сайт містить новини, ресурси, практичні рекомендації та інформацію про стандарти медсестринства.
9. American Society of PeriAnesthesia Nurses (ASpan) - <https://www.aspan.org/> Офіційний веб-сайт Американського товариства медсестер периопераційного періоду, який надає інформацію та ресурси для медсестер, які працюють у хірургічних підрозділах.
10. Association of periOperative Registered Nurses (AORN) - <https://www.aorn.org/> Веб-сайт Асоціації зареєстрованих медсестер периопераційного періоду, де можна знайти рекомендації, стандарти та освітні матеріали, пов'язані з хірургічним медсестринством.
11. Healthline: Healthline provides reliable health information, articles, and resources on various medical conditions, treatments, and patient care topics. (<https://www.healthline.com/>)
12. Mayo Clinic: Веб-сайт клініки "Mayo Clinic" з багатою базою знань про різні медичні стани та догляд за пацієнтами. (<https://www.mayoclinic.org/>)
13. MedlinePlus: A trusted source of health information from the National Library of Medicine. It provides reliable information on diseases, treatments, drugs, and patient care. (<https://medlineplus.gov/>)
14. Medscape Nurses - www.medscape.com/nurses Medscape Nurses є платформою для медичних сестер, де можна знайти новини, статті, курси навчання та інші ресурси з практичної медицини.
15. National Council of State Boards of Nursing (NCSBN) - <https://www.ncsbn.org/> Веб-сайт містить різноманітну інформацію та ресурси для медсестер, включаючи практичні рекомендації та нормативні вимоги.
16. National Institute for Health and Care Excellence (NICE): A UK-based organization that provides evidence-based guidelines and resources for healthcare professionals, including guidelines on patient care. (<https://www.nice.org.uk/>)
17. National Institute of Nursing Research (NINR) - <https://www.ninr.nih.gov/> Офіційний веб-сайт Національного інституту медсестринства досліджень, де можна знайти інформацію про останні дослідження та теми, пов'язані з медсестринством в хірургії.
18. Nursing and Midwifery Council (NMC) - <https://www.nmc.org.uk/> NMC є регулюючим органом медсестер у Великій Британії, і їх веб-сайт містить стандарти практики, директиви та інші корисні ресурси.
19. Nursing Times: Веб-сайт, що містить новини, статті та інформацію про сучасну сестринську практику. (<https://www.nursingtimes.net/>)

20. NursingCenter - <https://www.nursingcenter.com/> NursingCenter є онлайн-ресурсом для медсестер, який містить статті, клінічні рекомендації, журнали та інші інформаційні матеріали.
21. NursingWorld: Офіційний веб-сайт Американського товариства медичних сестер (American Nurses Association). (<https://www.nursingworld.org/>)
22. PubMed: A comprehensive database of biomedical literature that includes research articles, clinical studies, and systematic reviews. It can be used to find the latest research on patient care practices. (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>)
23. Surgical Care Improvement Project (SCIP) - <https://www.qualityreportingcenter.com/> Веб-сайт Проекту поліпшення хірургічної допомоги, який надає інформацію про найновіші протоколи, рекомендації та ініціативи щодо поліпшення якості хірургічної допомоги.
24. UpToDate - <https://www.uptodate.com/home/nursing> UpToDate є веб-платформою, яка надає доступ до актуальних медичних інформаційних матеріалів, включаючи секції, присвячені медсестринству.
25. WebMD: Веб-сайт з великою кількістю інформації про різні медичні стани, лікування та популярні медичні теми. (<https://www.webmd.com/>)
26. World Health Organization (WHO): The official website of the WHO provides global health information, guidelines, and resources on patient care, disease prevention, and public health. (<https://www.who.int/>)

УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Хомко О.Й.— к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти